

Göç ve Suç: Türkiye’de Düzensiz Göçmenlerin İşlediği Asayiş Suçlarına İlişkin Bir Analiz¹

Migration and Crime: An Analysis on Public Order Crimes Committed by Irregular Migrants in Türkiye

Murat KOÇANLI²

Başvuru Tarihi/Submitted: 09.11.2024 **Kabul Tarihi/Accepted:** 15.10.2025

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Öz

Bireyler, kendileri ve aile bireylerinin daha güvenli bir ortamda yaşamaları ve refah düzeyi yüksek bir hayat sürmelerini sağlamak amacıyla varoluşlarından bu yana sürekli göç hareketliliği içinde olmuşlardır. İnsanlık tarihi boyunca göç hareketleri, toplumsal yapıları şekillendirmiş ve önemli sosyal, kültürel ve ekonomik dönüşümlere yol açmıştır. Özellikle, farklı kültür yapıları ile sosyal çevrelerden gelen göçmenler önemli sosyal ve kültürel değişimleri beraberinde getirebilmektedir. Göç olgusunun bu temel özelliği, göç edilen toplumlarda sosyal ve kültürel başta olmak üzere birçok alanda değişimler yaşanmasını sağlayabilmektedir. Kendi ülkelerine ait kültür ve sosyal normlarıyla göç eden bireyler, yeni toplumlarının hâkim normlarıyla karşılaştıklarında kültürel, sosyal ve ekonomik bağlamda güçlükler yaşayabilmektedirler. Göç sürecinin bu unsuru, bireylerin yeni toplumlarıyla uyumsuzluk yaşamaları, dışlanması ve etiketlenmesine neden olabilmektedir. Bu özellik göçmenlerin, sapkın veya suç teşkil eden davranışlarda bulunmasına sebep olabilmektedir. Son yıllarda Orta Doğu, Güneydoğu Asya ve Afrika’da yaşanan siyasi istikrarsızlıklar, ekonomik sorunlar ve güvenlik kaygıları nedeniyle Türkiye’ye yönelen göç hareketleri artmıştır. Bu durum, Türkiye’de sosyal, ekonomik ve güvenliğe ilişkin politikaların yeniden şekillenmesini zorunlu kılmıştır. Bu temel çerçeveden hareketle, 2012-2021 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde düzensiz göçmenler tarafından işlenen asayiş suçları analiz edilmiştir. İşlenen suçların asayiş suçu verilerine yansımaları ve suçların kaynağında yer alan faktörler incelenmiştir. Analiz sonucunda göçmenlerin toplumun geneli tarafından algılandığı gibi çok yüksek suç oranlarına sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Ancak göçmenler tarafından işlenen asayiş suçları oranının yıllar içinde artış eğiliminde olduğu belirtilmelidir. Ayrıca düzensiz göçmenlere ait suç oranlarının azaltılması amacıyla çeşitli suç önleme stratejilerinin geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Düzensiz göç, asayiş suçları, jandarma, sosyal düzensizlik, suç önleme stratejileri

Jel Kodu: Z13

Abstract

People have been constantly moving since they existed to ensure a safer environment and a prosperous life for themselves and their families. Migration movements have shaped social structures and caused significant social, cultural, and economic transformations throughout human history. Migrants from diverse cultural and social backgrounds cause substantial social and cultural shifts. Migration’s fundamental characteristic causes significant changes in various aspects of societies, particularly in social and cultural areas. Migrants may face cultural, social, and economic challenges when adapting to their new societies’ dominant norms. This migration feature may cause individuals to feel incompatible with their new societies, be excluded, and labeled. This can lead migrants to engage in deviant or criminal behavior. In recent years, migration movements to Türkiye have increased due to political instability, economic problems and security concerns in the Middle East, Southeast Asia and Africa. This situation has necessitated the reshaping of social, economic and security policies in Türkiye. Based on this basic framework, public order crimes committed by irregular migrants in the Gendarmerie General Command area of responsibility between 2012-2021 were analyzed. Public order crime data and its sources were analyzed to determine the actual crime rates of migrants. The analysis revealed that migrants’ crime rates are lower than the public perceives. However, it should be noted that the rate of public order crimes committed by migrants has tended to increase over the years. It was also highlighted that various crime prevention strategies should be developed to reduce the crime rates of irregular migrants.

Keywords: Irregular migration, public order crimes, gendarmerie, social disorder, crime prevention strategies

Jel Code: Z13

¹Bu çalışma, Murat KOÇANLI tarafından hazırlanan doktora tez araştırmasının bir bölümünden üretilmiştir.

²Dr., Başkent Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, ORCID NO: 0000-0003-3571-7565, e-posta: akadem105@yahoo.com

Giriş

Sosyolojik kuramların ilgilendiği temel konulardan biri, toplumsal süreçleri nedenleri ve sonuçlarıyla birlikte değerlendirerek toplumların sağlıklı gelişimi amacıyla değişimi incelemesidir. Göç, tarih boyunca toplumların sosyokültürel dokusunu şekillendiren temel dinamiklerden biri olmuştur. Bu kapsamda göç olgusunu, sosyal-kültürel anlamda bir değişim fırsatı olarak değerlendirmek gerekir. Temelinde birey olan göç süreci, fiziksel hareketliliğin yanı sıra sosyal sonuçlar meydana getirdiğinden bir toplumsal olgu şeklinde görülmelidir. Bireyler ve topluluklar ekonomik, siyasi ve güvenlik kaygıları nedeniyle yaşadıkları bölgelerden göç ederek yeni toplumlara entegre olma sürecine girmektedirler. Bu süreç, göçmenler ve yerleşik toplumların önemli sosyal ve kültürel dönüşümler yaşamasına neden olmaktadır (Göker, 2015, s. 34). Ancak, bu dönüşümler her zaman kolay ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmemekte; kimi zaman sosyal gerilimler, kültürel çatışmalar ve ekonomik sorunlarla birlikte ilerlemektedir (Alpman ve Yarcı, 2017).

Toplumsal değişim süreci, içerisinde birçok bilinmeyen olduğu süreçler bütünü olarak kabul edilmelidir. Bu sürecin temelinde, bireylerin kendi kaynak toplumlarına ait kültürel ve sosyal normlar yer almaktadır. Göçmenlerin kaynak toplumlarından getirdikleri sosyal norm ve değerler, yeni toplumların mevcut normatif yapılarıyla uyum sorunu yaşayabilmektedir. Göçmenlerin kendi değer, gelenek ve göreneklerine sadık olmaları yeni toplumla önemli sorunların yaşanması ve kendilerine yönelik olumsuz algı ve tutumların gelişmesine neden olabilmektedir. Bu durum, göçmenlerin sosyal dışlanma, damgalanma ve ayrımcılıkla karşı karşıya kalmalarına zemin hazırlayabilmektedir. Kültür çatışması olarak betimlenen, değişik kültür ve değerlere sahip göçmen bireylerin suçlu olarak etiketlenmesine yol açan bu süreç, bireyleri bir etiket kapsamında sınırlandırarak damgalanmaları sonucunu beraberinde getirmektedir (Erdentuğ, 1977, s. 76). Bu durumun aşılabilmesi, bireylerin yeni toplumdan soyutlanmasına ve zamanla sosyal, kültürel ve ekonomik bağlamda kısmen veya tamamen göç edilen toplumla bağlarını koparabilmesine sebep olabilmektedir.

Bu temel tespitler çerçevesinde, göç sürecinin toplumlarda yol açtığı kaçınılmaz değişimler dikkate alındığında, bu dönüşümlerin transit ve hedef ülkelerde hangi alanlarda sorunlara neden olabileceği ve bu sorunların nasıl yönetileceği konusu önem kazanmaktadır. Son yıllarda Orta Doğu, Güneydoğu Asya ve Afrika'da yaşanan siyasal çalkantılar, ekonomik eşitsizlikler ve güvenlik tehditleri, kitlesel göç hareketlerini tarihsel bağlamda yeniden şekillendirmiştir. Bu süreç, yalnızca göç veren ülkelerde demografik ve toplumsal dönüşümlere yol açmakla kalmamış, aynı zamanda göç alan ülkelerde sosyal entegrasyon, kültürel etkileşim ve ekonomik rekabet gibi çok boyutlu sosyolojik dinamikleri tetiklemiştir. Göç, artık sadece bireysel bir hareketlilik değil, küresel ölçekte toplumları dönüştüren bir olgu hâline gelmiştir.

Türkiye'nin jeostratejik konumu, onu yalnızca bir transit ve hedef ülke değil, aynı zamanda kitlesel göç hareketlerinin doğrudan etkilediği bir toplumsal dönüşüm alanı hâline getirmiştir. Bu durum Türkiye'de, demografik yapıyı değiştirmenin ötesinde, toplumsal ilişkilerden kültürel etkileşime, ekonomik dinamiklerden güvenlik politikalarına kadar geniş bir etki alanı yaratmaktadır. Bu nedenle Türkiye, göç olgusunun yol açtığı sosyolojik dönüşümleri diğer bölge ülkelerine kıyasla daha derinlemesine deneyimleyen bir ülke konumundadır. Son yıllarda yaşanan küresel ve bölgesel gelişmelerin etkisiyle artan göç hareketliliği, Türkiye'de özellikle sınır bölgelerinde yoğunlaşan ve daha önce benzeri görülmemiş düzeylere ulaşan bir göçmen nüfusunun oluşmasına neden olmuştur. Bu durum, söz konusu bölgelerde yönetsel, sosyal, kültürel ve güvenliğe ilişkin alanlarda çeşitli yapısal dönüşümlere yol açmaktadır. Göçmen nüfusunun yoğun olduğu bölgelerde ortaya çıkan bu etkileşimler, zamanla sadece yerel ölçekte kalmayıp ülke geneline yayılan çok boyutlu sonuçlar doğurmaktadır (İçduygu ve Aksel, 2012; Castles, de Haas ve Miller, 2014).

Göçmenlerin hedef ülkelerde suç verilerini artırdığı ve göç eden bireylerin yerleşiklerden daha yoğun bir şekilde suç işlediklerine dair egemen bir algıya istinaden dünya genelinde yoğun tartışmalar söz konusudur. Son yıllarda göç hareketlerinin toplumsal ve siyasal bağlamda daha görünür hâle gelmesiyle birlikte, düzensiz göçmenlerin suç davranışlarıyla ilişkilendirilme biçimleri kamuoyu, medya ve siyaset

üçgeninde giderek daha sık gündeme gelmeye başlamıştır. Bu kapsamda “güvenikleştirme” kavramı, düzensiz göçmenlerin yalnızca bir sosyal grup olarak değil, aynı zamanda potansiyel bir tehdit unsuru şeklinde sunulma gayretlerini anlamak açısından açıklayıcı bir kuramsallık ortaya koymaktadır (Buzan, Waeber ve de Wilde, 1998). Bu tartışmalara kavramsal çerçevede ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Oluşan algı, yerleşik bireylerin göçmenlerden tedirgin olmasına zemin hazırlayabilmektedir. Bu algı, bazı yerleşik toplumlarda düzensiz göçmenlere karşı olumsuz bir tutum geliştirilmesine yol açmakta ve bu durum, göçmenlerin bulunduğu bölgelerde sosyal gerginliklere neden olabilmektedir. Piopiunik ve Ruhose (2017, s. 258), göçmenlerin çok sayıda suç işlediğine dair toplum genelinde oluşan ön yargı ile göç ve suç olguları arasındaki ilişkiyi esas alan araştırma sayılarındaki artışın göç karşıtlığına yönelik politikaların oluşturulmasında önemli bir paya sahip olduğunu ileri sürmektedir. Türkiye özelinde de göçmenlerin hemen hemen tüm şehirlerinde bulunması, ikamet etmesi ve barınma merkezlerine kıyasla takiplerin zorlaşması, göç eden bireylerin varlığının suç sosyolojisi açısından gündemde olmasını sağlamaya başlamıştır (Alpman ve Yarıcı, 2018, s. 147). Bu tartışma, düzensiz göçmenlere ilişkin suç oranları üzerindeki algı ve gerçek durum arasındaki fark, toplumsal ilişkilerin biçimlenmesine etkide bulunmaktadır. Bu tartışmaların daha derinlemesine ele alınması hem göçmenlerin hem de yerleşik bireylerin sosyal uyumu açısından önem taşımaktadır.

Göç İdaresi Başkanlığının (GİB) verilerine göre Türkiye sınırları dâhilinde bulunan düzensiz göçmen sayısı 254.008’dir (GİB, 2023). Ülke dâhilinde bulunan barınma merkezlerinin kapasitesinin yetersizliği nedeniyle göçmenlerin önemli bir bölümü, Türkiye’nin farklı şehirlerinde yaşamaktadır. Bu nedenle, büyükşehirlerde çoğunluk olmak üzere Türkiye’nin farklı şehirlerinde yaşayan düzensiz göçmenlerin; sosyal, kültürel, ekonomik ve güvenlik anlamında birçok ciddi sorunun kaynağını oluşturduğu ifade edilebilir. Aslında yaşanan bu sorunların temelinde, göç sürecinin etkin biçimde yönetilememesi ve uyum politikalarının yetersizliği bulunmaktadır. Bu temel yaklaşımdan hareketle araştırmanın amacı, 2012-2021 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığının (JGNK) sorumluluk ve görev sahasında yaşayan düzensiz göçmenlerin suç işleme nedenlerini incelemek ve yoğunlukla işledikleri asayiş suçlarını analiz etmek şeklinde oluşturulmuştur. 2011 yılından itibaren başlayan Arap Baharı siyasi hareketi ve Türkiye’nin açık kapı politikası Orta Doğu, Güneydoğu Asya ve Afrika bölge ülkelerinden gelen düzensiz göçmenlerin Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelere doğru göç akınına neden olmuştur. Türkiye’nin kapasitesinin üzerinde bir göç akınına maruz kalmasının, yönetsel ve siyasal bağlamda yapısal sorunların yaşanmasına neden olduğu değerlendirilmektedir. Bu temel tespit çerçevesinde araştırmanın problemi; “Jandarmanın sorumluluk bölgesinde düzensiz göçmenlerin yoğunlukla işlediği asayiş suçları nelerdir ve suç işleme motivasyonlarını hangi unsurlar oluşturmaktadır?” şeklinde oluşturulmuştur.

Göç ve suç sosyolojisine ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde, göç sürecinin yol açtığı toplumsal dönüşümler ile bu dönüşümlerin neden olduğu sosyal sorunları konu edinen çok sayıda çalışmanın yürütüldüğü görülmektedir (Tonry, 1997; Mears, 2001; Martinez ve Valenzuela, 2006; Thomas, 2011). Yapılan araştırmaların çoğunluğunda analiz edilen veriler incelendiğinde, bunlara tüm araştırmacılar tarafından kolaylıkla erişilebildiği ve “açık kaynak” kapsamında olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, kamu ile paylaşılan açık veriler olduğu saptanmıştır. Bu temel tespit çerçevesinde, jandarmanın sorumluluk ve görev sahasına ilişkin alınan izin üzerine temin edilen ayrıntılı suç verileri ile düzensiz göçmenlere ait demografik bilgilerin beraber analiz edildiği ilk çalışmalardan biri olmasının araştırmanın özgünlüğünü ve önemini ortaya koyduğu düşünülmektedir. Bu tür çalışmalar, göç ve suç sosyolojisi alanındaki literatüre önemli katkılarda bulunmakta ve göçmen politikalarının şekillendirilmesinde temel bir referans noktası oluşturabilmektedir.

Araştırma genelinde; düzensiz göçmenlerin hedef ülkelerde yaşamasının veya belirsiz bir sürede ikamet etmesinin suç olgusuna yönelik etkilerini tartışabilmek amacıyla öncelikle suç olgusu ayrıntılı olarak ortaya konmuştur. Müteakiben düzensiz göç hareketleri ile suç davranışları arasındaki ilişki incelenmiş ve dünya geneliyle Türkiye’de yapılan araştırmalardan örnekler verilmiştir. Kavramsal çerçevede temel kavramlar ile ilişkilerin irdelenmesinin ardından araştırmanın temel amacı ve problemi doğrultusunda Jandarma Genel Komutanlığından temin edilen veriler analiz edilmiş ve suç verilerini azaltma bağlamında temel tavsiyelerde bulunulmuştur. Sonuç olarak, bu araştırmanın düzensiz göçmenlerin asayiş suç verileri üzerindeki etkilerini anlamak için önemli bir adım attığı ve mevcut literatüre değerli bir katkı sağladığı değerlendirilmektedir.

Suç Olgusunun Sosyolojik Temelleri

İnsanlık tarihi boyunca suç, bireylere korku ve ceza tehdidi ile yaklaşıl原因 evrensel bir olgu olmuştur. Aslında suç, toplumun üyesi olan bireyin eyleminin yanlışlığını veya doğru olmayan eylemlerini ifade etmektedir. Basit olarak ifade etmek gerekirse sosyal sapma biçimi olarak suç, bireyin toplumun belirlediği ceza yasalarından sapmasıyla meydana gelmektedir. Toplumlar, mevcut düzeni korumak amacıyla değer ve normlar oluşturmuştur. Bu değer ve normlar, bireyler arasındaki ilişki unsurlarını düzenlemekte ve toplumun esaslarını oluşturan temel değerlerini korumaktadır (Sümer, 2006, s. 85). Değer ve normların korunmasının en önemli sebebi toplumsal düzenin sağlanmasıdır. Diğer bir ifadeyle suç, toplum düzenini bozan bireylere karşı uygulanan yaptırımlar ve toplum iradesinin tezahürüdür (Akdeniz ve Üzümcü, 2013, s. 118).

Sosyoloji, suç olgusunu sosyal ve doğal bir davranış olarak kabul etmektedir. Doğallık kavramı, sosyal ilişkilerin olduğu topluluklarda bireylerin norm ve değerlere aykırı olan eylemlerinin toplumsal hayatın ayrılmaz bir unsuru olduğunu ifade etmektedir (Sokullu-Akıncı, 2011, s. 32). Durkheim, topluluk yapılarının karmaşıklığı ve sosyal düzenlerin istikrarsızlaşması ile suç oranlarının artışı arasında pozitif bir ilişki olduğunu vurgulamıştır. Ona göre suç, “kolektif bilincin güçlü ve belirlenen tutumlarını ihlal eden eylemler” olarak tanımlanabilir (Dönmezer, 1994, s. 59). Farklı bir ifadeyle, toplumun ortak bilinci çerçevesinde oluşturulan kuralların ihlal edilmesi sonucu suç olgusu ortaya çıkmaktadır.

Sosyoloji disiplininde suç olgusuna ilişkin temel nedenin sosyal unsurlar olduğu ileri sürülmektedir. Sosyal unsurların her toplumda göreceli ve değişken bir kavram olması nedeniyle herkesin üzerinde uzlaştığı tek bir suç olgusu tanımı yoktur. Zira toplumların suç olgusuna bakış açıları aynı olmadığı gibi değişik zaman dilimlerindeki değerlendirmeleri de farklıdır. Bu nedenle toplumların yaşadıkları zaman diliminde mevcut sosyal, siyasal ve kültürel yapılarına göre suça yaklaşım ve değerlendirmeleri farklı olabilmektedir (Düzgün, 2007, s. 5). Sosyoloji sözlüğünde suç, “ihlal edildiğinde devletin müdahale ederek cezalandırdığı eylemler” olarak ifade edilmektedir (Marshall, 1999, s. 702). Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlüğü’nde suç, “törelere ve ahlak kurallarına aykırı eylem” ve “yasalara aykırı eylem ve cürüm” şeklinde iki ayrı anlamda yer almaktadır (TDK, 2023). İçli (2013, s. 22), suç olgusunu bireylere özgü davranışların sapmış bir boyutu olarak tarif etmektedir. Foucault (2005, s. 219) ise suçun; toplum nezdinde yapılan bir haksızlık olduğunu, topluma zarar verdiğini ve toplum genelinde sorunlar oluşturduğunu ileri sürmektedir.

Diğer taraftan Durkheim (2004, s. 129), değişim ihtiyaçlarını karşılama kapasitesinin göstergesi olan değer ve normların işlevlerini yerine getirememesi durumunda sosyal düzenin bozulabileceğini vurgulamaktadır. Anomi olarak adlandırılan sosyal düzenin bozulması veya değer ve normların işlevinin yok olması, bireylerin suç olgusuna doğru yönelmesini sağlayabilmektedir. Ortaya konan tüm ifadeler çerçevesinde suç olgusunun; evrensel özellikler taşıdığı, mekânsal ve zamansal değişiklikler gösterebildiği, toplumlara göre göreceli bir özelliğe sahip olduğu, fiziksel ve biyolojik unsurlardan ziyade sosyal unsurların etkisiyle işlenebildiği ve sonuçları itibarıyla birden fazla bireyi etkileyebildiği sonucuna varılabilir.

Birçok faktörden etkilenen suç olgusunu sadece tek bir faktör açısından açıklamak, suçun teorik çerçevesini eksik bırakma olasılığı barındırmaktadır. Suç; toplumun her kesiminde yaşanabilen, ilişkisel özelliği bulunan ve karmaşık bilinmeyenleri içeren bir olgudur. Sosyal olgularla ilişkili olması ve toplumun her tabakasında yaşanabilmesi nedeniyle suçun tek bir disiplinle sınırlandırılması doğru bir hareket tarzı değildir (Alpman ve Yarcı, 2018, s. 144). Bu nedenle suç olgusu, bütüncül kapsamda ve disiplinler arası anlayışla incelenmesi gerekir. Akdeniz ve Üzümcü’ye göre suçla ilişkili birçok değişken; “yoksulluk, işsizlik, eşitsizlik, suçlu akran grubu, sorunlu aile yapısı, göç, alkol ve uyuşturucu, yerleşim yerinin özelliği, kültür, formel ve enformel denetim unsurlarının zayıflığı, damgalanma vb.” ile suç işleyen bireylerin maddi ve manevi özellikleri; “yaş durumu, medeni durumu, meslek yapıları, sosyalleşme biçimleri, cinsiyet durumu vb.” bir arada bulunmaktadır (2013, s. 118). Bu değişkenlerin farklı olması, suç olgusunun birçok etken yardımıyla incelenmesi ve araştırılmasını zorunlu hâle getirmektedir.

Bireylerin suç davranışlarını etkileyen önemli değişkenlerden biri göç olgusudur. Karşılıklı olarak birbirine bağımlı olan göç ve toplumsal değişimler ile diğer unsurların (sosyal, ekonomik, kültürel ve güvenlik)

etkisiyle düzensiz göçmenler sapmış ve suça dönük davranışlar gösterebilmektedir. Bu nedenle göç olgusu, göç hareketlerinin yaşandığı toplumlarda hızlı ve etkili sosyal değişimlere sebep olabilmektedir. Durkheim ve Merton, hızlı sosyal değişimlerin toplumların anomik özellikler göstermesine neden olduğunu ve gelenek ile değerlerde bozulmaya yol açtığını ileri sürmektedir. Bozulan değerler; düzensiz göçmenlerin değer, norm, kural ve toplumsal kurumlara olan bağlılıklarını zayıflatarak suç davranışlarına yönelmelerine neden olabilmektedir (Siegel ve Welsh, 2009, s. 126).

Düzensiz Göç Olgusunun Suç Davranışlarıyla Etkileşimi

Göç ve suç arasındaki ilişki, göç sosyolojisi bağlamında ele alındığında, farklı dinamiklerin ön planda olduğu söylenebilir. Özellikle toplumsal, ekonomik ve kültürel değişkenlerin belirleyici bir rol oynadığı ifade edilmelidir. Göçmenlerin yerleşik toplum genelinde maruz kaldığı sosyoekonomik eşitsizlikler, göç ve suç olguları arasındaki ilişkiyi temelden etkileyebilmektedir. Göç alan ülkelerde göçmenlerin iş gücü piyasasına entegrasyonu, eğitim olanaklarına erişimi ve sosyal kapsayıcılığı, suç oranlarını belirleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Farklı bir ifadeyle, suçun temel nedenlerinin bireysel ahlaki bozulmalardan çok, toplumsal dışlanma, ekonomik adaletsizlik ve yapısal eşitsizliklerle ilişkili olduğu belirtilmelidir. Hintjens (1992, s. 10) bu konuya ilişkin olarak bireylerin farklı ülkelere yasal mevzuata aykırı giriş-çıkış yapmaları veya orada ikamet etmelerinin, kamu düzenine karşı bir meydan okuma şeklinde algılandığından daha az suç işlemelerine rağmen yerleşik bireylerce kültür ve güvenliklerine karşı önemli bir tehdit olarak değerlendirilmelerine yol açtığını vurgulamaktadır.

Yeni bir toplumda yeni yaşam için başlangıç yapan düzensiz göçmenlerin hem kültürel hem de çevre ve yaşam koşullarının değişmesi nedeniyle uyum sürecinin tamamlanmasına kadar olan süreçte oluşan anominin etkisiyle de suç davranışlarına daha yatkın oldukları ileri sürülmüştür (Delice ve Yaşar, 2014, s. 121). Bununla birlikte, gün geçtikçe etkisini daha da artıran göç hareketleri kontrolsüz biçimde olduğunda veya ülkelerin, kabul kapasitesinden daha fazla göç akınlarına maruz kalması hâlinde toplumun genelinde hissedilecek sosyal düzensizliğe ve sosyal kontrol mekanizmalarının etkisinin yitirilmesine yol açabilmektedir (Shaw ve McKay, 1942, s. 169). Sosyal kontrol mekanizmalarının olmaması veya etkisinin az hissedilmesi de suç davranışlarının varlığı anlamına gelebilmektedir (Sampson ve Groves, 1989, s. 778). Diğer bir ifadeyle, yeni bir topluma göç eden bireyler farklı bir kültür ve hiç tecrübe etmedikleri yaşam değerleri ile karşılaşmaktadırlar. Belirtilen bu hususların, çoğunlukla bireyleri suç ortamına kolaylıkla yönlendiren nedenler olduğu ifade edilebilir.

Tarihsel süreçte düzensiz göç ve suç olguları arasındaki ilişkiye yönelik algılar farklılık göstermiştir. Düzensiz göç hareketlerinin suç olgusu üzerindeki etkisini esas alan araştırmalarda, ilk etapta düzensiz göçmenlerin yerleşik bireylere oranla biyolojik açıdan yetersiz oldukları ve ülke sınırlarına girdiklerinde suç verilerini artırdığına ilişkin argüman ele alınmıştır (Lombroso, 1895, s. 88). 1900-1920 yılları arasında ise bu düşünce terk edilerek göç sürecinin toplumsal etkileri ağırlık kazanmıştır (Martinez ve Matthew, 2000, s. 485). 1920’li yıllardan sonra ABD genelindeki göç hareketlerinin toplum genelinde neden olduğu düzensizlik ve toplumsal değişim unsurları öne çıkmaya başlamıştır. Bu tartışmalar zamanla yalnızca sosyolojik bir mesele olmaktan çıkmış ve “güvenlikleştirme” sürecine dâhil edilmiştir. Güvenlikleştirme, bir konunun siyasal aktörler tarafından varoluşsal bir tehdit olarak sunulması ve ona olağanüstü önlemlerle müdahale edilmesini meşrulaştıran bir süreçtir. Özellikle Kopenhag Okulu’nun geliştirdiği biçimiyle, belirli bir olgunun olağan siyaset alanından çıkarılarak acil ve varoluşsal bir güvenlik tehdidi olarak yeniden inşa edilmesini ifade etmektedir (Buzan, Waever ve de Wilde, 1998). Bu kapsamda göçmenlik, toplumsal düzeni, ekonomik kaynaklar veya kültürel değerleri tehdit eden bir unsur olarak temsilleştirilmektedir. Özellikle medyada yer bulan suç temalı haberler, düzensiz göçmenlerin suça yönelmesinde katkı sunmakta ve bu temsiller, göçün bir güvenlik meselesi olarak ele alınmasında meşrulaştırıcı bir rol üstlenmektedir (Işık ve Pınarcıoğlu, 2019). Bu çerçevede düzensiz göç, yalnızca sosyal ya da ekonomik bir olgu değil, aynı zamanda güvenlik bağlamında değerlendirilen çok boyutlu bir mesele olarak ortaya çıkmaktadır.

Son 20 yılda yapılan çalışmalar, göçün bu şekilde güvenlik paradigması içinde yeniden çerçevelendirildiğini göstermektedir (Martinez ve Valenzuela, 2006; Mears, 2001; Tonry, 1997; Thomas, 2011). Bu bağlamda,

düzensiz göç hareketleri yalnızca sosyal entegrasyon ve ekonomik yük açısından değil, aynı zamanda “iç güvenlik” tehdidi olarak da ele alınmaya başlanmıştır. 2000’li yıllarda yapılan mikro ve makro seviyeli araştırmalarda, herhangi bir ülkeye yasal mevzuata aykırı olarak giren düzensiz göçmenlerin sosyal, ekonomik ve kültürel seviyeleri ile kişisel özellikleri nedeniyle daha yüksek oranda suç işledikleri saptanmıştır (Dolu, 2015, s. 65). Lauritsen’nin Fransa’da yaptığı araştırmada banliyö veya gettolaşmış bölgelerde düzensiz göçmen ve suç ilişkisinin anlamlı olacak şekilde pozitif olduğunu ancak şehir merkezlerinde ilişkinin negatif yön izlediğini tespit etmiştir (Agnew, 1991, s. 70). Bu bulgular, düzensiz göçmenlerin “tehdit unsuru” olarak algılanmasına neden olmuş ve göçmenlik meselesi, toplumun güvenlik kaygıları çerçevesinde değerlendirilmiştir. Göçün güvenlikleştirilmesi yalnızca bireysel suç oranları bağlamında değil, toplumsal algıların şekillenmesinde de etkili olmuştur. Zira, düzensiz göçmenlerin işlediği suç miktarının, toplum içinde algılanmasına bağlı olarak göçmenlere yönelik endişe ve sosyal dışlanmanın temelini oluşturduğu ileri sürülmektedir (Piopiunik ve Ruhose, 2017, s. 258). Bu güvenlik odaklı söylem, radikal saldırılara zemin hazırlamıştır. Bu duruma en iyi örnek olarak 2019 yılında Yeni Zelanda’nın Christchurch kentinde iki camiye yapılan saldırıda 40 kişinin hayatını kaybetmesi olayı verilebilir (Güçlüten ve Cereci, 2021, s. 23).

ABD örneğinde olduğu gibi, tarihsel olarak göçle şekillenmiş toplumlarda dahi göçmenlerin “güvenlik tehdidi” olarak sunulması mümkündür. Siyah kökenli bireyler ya da Latin Amerika’dan gelen göçmenler, medya ve siyasal aktörler tarafından suç ile özdeşleştirilmekte; bu durum, güvenlikleştirme söyleminin toplumsal düzeyde nasıl derinleştiğini göstermektedir (Kusmer, 1997, s. 60). Ancak Solivetti, 1931 yılından bu yana ABD nezdinde yapılan araştırmaların genelinde aksi sonuçlar çıkmasına rağmen güçlü ön yargı ve tutumlar nedeniyle günümüzde dahi siyahilere yönelik ayrımcı davranışların devam ettiğini ileri sürmektedir (2010b, s. 18). Son yıllarda Orta ve Güney Amerika ülkelerinden ABD’ye gelen Hispanik veya Latin kökenli düzensiz göçmenlere yönelik benzer tutumlar oluşmuş durumdadır. 2016 yılında Houston’da yapılan bir araştırmada, en çok suç korkusu yaşanan etnisitenin Hispanik kökenliler olduğu sonucu saptanmıştır (Liu ve Polson, 2016, s. 320).

Avrupa Birliği ülkelerinde de düzensiz göçmenler ekonomik suçlara eğilimli bireyler olarak temsil edilmekte ve bu temsil, güvenlik politikalarının yönünü belirlemektedir. Yapılan araştırmada, düzensiz göçmenlerin kişilere karşı suçlardan ziyade ekonomik temelli suçları işledikleri saptanmıştır (Vasiljevic, Svensson ve Shannon, 2019, s. 8). Almanya’da 2016 yılında yapılan diğer bir araştırmada, 2015 yılında düzensiz göçmenlerin toplam 555.820 suç olayına karıştığı, 2016 yılında bu oranın 616.230’a yükseldiği tespit edilmiştir (Kern, 2017, s. 2). Solivetti’nin (2010b, s. 20) yaptığı araştırmada ise düzensiz göçmenler tarafından işlenen suç miktarının Fransa ile Birleşik Krallık’ta daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Düzensiz göçmenlerin karıştığı suç oranlarının yüksekliği, özellikle 1980 ve 1990’lı yıllardaki siyasi yapı ile birleşmiş ve göçmen karşıtı güvenlik politikalarının artmasına neden olmuştur. Ancak Hooghe ve Vroome (2015, s. 40) gibi araştırmacılar, bu algıların istatistiksel gerçeklikten ziyade kültürel ve siyasi temellere dayandığını ileri sürmektedir. Bu çerçevede, güvenlikleştirilen göç söyleminin, yalnızca sosyal bilimsel değil, siyasi bir araç olarak da işlev gördüğü ifade edilebilir. Yapılan araştırmalar ve elde edilen sonuçlar, göç ve suç arasındaki ilişkinin tek boyutlu olmadığını ortaya koymaktadır. Düzensiz göçmenler hem anomi sürecinin etkisi hem de toplumsal uyum sürecindeki güçlüklerin sonucu olarak suç davranışlarına yönelebilmektedir. Ancak, bu ilişkinin bağlamsal ve çok katmanlı olduğu unutulmamalıdır.

Türkiye genelinde yapılan saha araştırmaları, düzensiz göç hareketlerinin suç olgusu üzerindeki etkisini açıkça gözler önüne sermektedir. Bulgular, dünya genelindeki araştırmalarla büyük ölçüde örtüşmekte ve özellikle gettolaşma, uyum sorunları ve toplumsal algının suç eğilimleri üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Hacettepe Üniversitesi tarafından 2006 yılında yapılan “Göç, Çarpık Kentleşme ve Toplumsal Etkileri” adlı çalışmada, düzensiz göçmenlerin genellikle ikamet ettiği getto tarzı yapılaşmanın çocuk ve gençlik suçları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ankara’da yaşayan 18-20 yaş grubundaki bireylerin suç verilerine göre, 1.181 bireyin 701’inin getto tarzı yerlerde ikamet ettiği saptanmıştır (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2006, s. 105). Gettolaşma türü yapılanmalarda, bireylerin kendi kültür davranış kalıpları ile kentlerin kültürel normları arasında çatışma yaşamaları nedeniyle suç davranışlarına eğilimlerinin arttığı söylenebilir. Güçlüten ve Cereci (2021, s. 28) tarafından yapılan araştırmada, düzensiz göçmenlerin göç süreçlerinden dolayı

değil, yeni göç ettikleri mekânlarda toplumsal uyumu gerçekleştiremediklerinden suç davranışları gösterebildikleri tespit edilmiştir. Memiş tarafından Kilis’te yerleşik bireyler (400 yerleşik birey ile anket çalışması) nezdinde yapılan araştırmada, “Göçmenler arasında ülkemizde kargaşa çıkarmak isteyenlerin olduğuna inanıyor musunuz?” yargısına katılımcıların %69,5’inin olumlu yaklaşması toplum genelindeki hoşnutsuzluğun bir ifadesi olarak değerlendirilmelidir (2015, s. 106). Erdoğan ve Ünver’in 18 şehir ve 134 değişik istihdam çevresinden görüşmeler gerçekleştirerek yaptıkları saha çalışmasında, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun göçmenler nedeniyle kendilerini güvende hissetmedikleri sonucuna ulaşmıştır (2015, s. 67).

Tüm bu araştırma sonuçları, düzensiz göç hareketlerinin güvenlik kaygılarını artırdığı ve gettolaşma süreçlerinin suç oranları üzerinde doğrudan etkili olabileceğini göstermektedir. Ancak buradaki kritik nokta, göçmenlerin suç işleme eğilimlerinin doğrudan kendilerinden değil, içinde yaşadıkları sosyoekonomik koşullar, uyum sorunları ve maruz kaldıkları dışlanmadan kaynaklandığıdır. Göç ve suç arasındaki ilişkiyi değerlendirirken yalnızca verilere değil, bu dinamikleri şekillendiren güvenlikleştirme faktörlerine de odaklanmak gerekmektedir.

Genel olarak ifade edilirse düzensiz göç ile suç olguları arasında yakın ve anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Son yıllarda hem dünya genelinde hem de Türkiye’de artan göç hareketleri, göç ve suç ilişkisini inceleyen araştırmaların miktarını önemli ölçüde artırmıştır. Yapılan araştırmalar, göçmenlerin işlediği suçların resmî suç istatistiklerinde daha az yer almasına rağmen, yerleşik bireyler tarafından göçmenlere yönelik, sosyal ve kültürel değerler doğrultusunda olumsuz algı ve tutumlar geliştirildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, ilişkinin yalnızca suç verileriyle değil, toplumsal algı, medya söylemleri ve güvenlik politikaları üzerinden de analiz edilmesini gerektirmektedir. Güvenlikleştirme perspektifi, göçmenliğin yalnızca sosyal değil aynı zamanda siyasal bir sorun hâline getirildiğini ve bu sürecin toplumların göçmenlere yönelik tutumlarını derinden etkilediğini göstermektedir.

Suçla Mücadelede Proaktif Yaklaşımlar: Suç Önleme Stratejilerinin Etkililiği

Toplumsal düzenin korunması ve kamu huzurunun sağlanması, toplumların en temel hedeflerinden biridir. Günümüzün suç sosyolojisi anlayışında, suç davranışlarının yalnızca meydana geldikten sonra cezalandırılması, bu hedefe ulaşmada yetersiz kalmakta; toplumsal maliyeti yüksek olan suç olaylarının önlenmesi gerekliliğini ön plana çıkarmaktadır. Bu doğrultuda geliştirilen suç önleme stratejileri, yalnızca suç oranlarını azaltmakla kalmayıp, bireylerin güvenlik algısını güçlendirerek sosyal uyumun ve toplumsal barışın tesisi açısından da kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle toplumsal suç önleme, kırık camlar kuramını esas alan önleyici anlayış ve CompStat yaklaşımları öne çıkarak toplumsal gruplarını katılımını ve katkısını ortaya çıkarmaktadır.

Toplumsal suç önleme anlayışı; kolluk kuvvetlerinin görev yaptığı bölgede yaşayan vatandaşlar, sivil toplum örgütleri, eğitim kurumları ve diğer kuruluşların katılımıyla bütüncül bir bakış açısıyla suç davranışlarının oluşmasının engellenmesi ve meydana geldiğinde şüphelilerin en etkin şekilde yakalanması suretiyle asayiş ve kamu düzenin sağlanmasına dayanmaktadır (Zeki, 2006, s. 61). Bu anlayıştaki temel unsurlardan biri kolluk kuvvetleri ile vatandaşlar arasında etkileşiminin maksimize edilmesidir. Vatandaşların asayiş ile kamu düzenine katkı sağlaması amacıyla kolluk sistemine dâhil edilmesi prensibine dayanmaktadır. Kolluk görevlileri ile vatandaş arasında karşılıklı güven duygusunun tesisi ve maksimize edilmesi bu anlayışın temel amaçlarından. Vatandaşlar, sivil toplum örgütleri, kamu kurumları, dernekler gibi aktörlerin asayiş sorununa katkı sunmaları veya eleştiri getirmelerinin güvenlik hizmetlerinin kalitesini yükselteceği değerlendirilmektedir. Sorunlar ve çözümlere katılım sağlanmasının, gücünü kaybeden sosyal kontrolün kuvvetini artırmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Toplumsal odaklı kolluk anlayışının temelini oluşturan etmenlerden biri de 1980’li yıllarda Kelling ve Wilson tarafından deneysel bir çalışma kapsamında geliştirilen ve uygulanan kırık camlar yaklaşımına dayalı kolluk stratejisidir. Temelinde hem fiziksel hem de sosyal çevre unsurlarının iyileştirilerek suçun önlenmesi bulunmaktadır. Bu kuramda; herhangi bir binada bulunan pencerelerden biri kırılır ve kısa süre içerisinde tamir edilmeyip yenisi takılmazsa zamanla diğer pencerelerin kırılma olasılığının yüksek olacağı ileri sürülmektedir (Kelling ve Wilson, 1982, s. 29). Farklı bir ifadeyle, herhangi bir mahallede

veya sokakta çok önemsiz görünen veya göze batmayan metruk evlerin varlığı, çöplerin toplanılmaması, sokak lambalarının arızalanması, grafiti türü duvar yazıların çoğalmaya başlaması, kamuya açık yerlerde içki içip çevreyi rahatsız eden bireylerin çoğalması gibi suç teşkil etmeyen, kabahat olarak değerlendirilebilecek davranışlara zamanında herhangi bir çözüm geliştirilmezse suçların niteliği ile niceliğinin değişmeye başlayacağı ileri sürülmektedir. Bu durumdan rahatsız olan vatandaşlar asayiş ve kamu düzenin bozulmasıyla yaşadıkları mekânları terk etmeye başlayabilmektedir. Belirli bir süre sonra sakin vatandaşların yaşadığı mahallenin, suçlular ile anılan bir mekâna dönüşme ihtimali bulunmaktadır. Suçluların yaşadığı ve asayiş düzenin olmadığı bir mekân, kolluk kuvvetleri için önemli bir sorun hâline gelebilecektir (Kelling ve Coles, 1997, s. 11).

Toplum odaklı kolluk modelinin temelini oluşturan anlayışlardan biri de CompStat yaklaşımıdır. Temel esası, kolluk kuvvetlerinin yönetim ve hareket kabiliyetini artırarak suç miktarlarını azaltmaktır (Vito, Walsh ve Kunselman, 2005, s. 187). Diğer bir ifadeyle temel öncülü, kolluk kuvvetlerinin görev bölgesinde sıklıkla meydana gelen suç verilerini bilgisayar teknolojisini kullanarak analiz etmek ve analiz sonucunda faaliyetlerini yeniden düzenlemek ve sorumlu olduğu vatandaşlara daha etkin bir asayiş hizmeti sunmaktır (Walsh, 2001, s. 347). Aynı zamanda hem kendi içinde hem de topluma hesap verebilirliği esas almaktadır. Kolluk kuvvetleri sorumluluk bölgelerinde meydana gelen suç verilerini yıllık, aylık ve haftalık olacak şekilde bilgisayar teknolojisi vasıtasıyla analize tabi tutmaktadır. Yoğunlukla meydana gelen suçlar, suçların demografik özellikleri, zaman-mekân unsurları ve şüpheliler özelinde ayrıntılı irdelenmektedir. Analiz sonucunda kolluk kuvvetlerinin uygulayacağı hareket tarzları belirlenmekte, devriye saatleri düzenlenmekte ve suçların sıklıkla meydana geldiği bölgeler daha ayrıntılı olarak gözlem altında tutulmaktadır (O’Connell, 2001, s. 8). Bu hareket tarzının uygulanmasıyla personel, araç ve zaman açısından tasarruf sağlanmaktadır. Suç işleyebilecek şüpheliler birebir takip edilerek suç davranışlarından caydırılması hedeflenmektedir.

Yöntem

Araştırmanın temel amacı ve problemi doğrultusunda asayiş suç olayları ile göç hareketlerine ilişkin verilere ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda ihtiyaç duyulan verilerin temini amacıyla Jandarma Genel Komutanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığına 05 Mart 2022 tarihinde Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün üst yazısıyla talep yazısı gönderilmiş ve 03 Haziran 2022 tarihinde olumlu yanıt alınmıştır. Temin edilen verilerin kullanımına ilişkin olarak Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler ve Sanat Kurulunun 17162998.600-233 sayılı Kararı ile 23 Ekim 2023 tarihinde etik onay alınmıştır.

Jandarma Genel Komutanlığı, sorumluluk bölgesinde meydana gelen tüm asayiş suç olaylarına ilişkin verileri intranet esaslı çalışan veri tabanında muhafaza etmektedir. Bu kapsamda temin edilen veriler de sistemden araştırmacıya ham olarak verilmiştir. Verilerin analizine yönelik alınan izin üzerine; 316.613 (Excel) sayfa büyüklüğündeki asayiş suç verileri ile 400 (Excel) sayfa boyutundaki düzensiz göçmenlere ait ham verilerin anlamlı ve analize uygun hâle getirilmesi süreci yaklaşık 6 aylık zaman diliminde gerçekleştirilmiştir. Göç verilerinin anlamlı hâle getirilmesi sürecinde veriler gruplandırılmış ve tablolara dönüştürülmüştür. Araştırma kapsamında yer alan göç verilerine ilişkin tüm tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmanın kapsamı, Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk sahası ve 2012-2021 yılları arasındaki dönem ile sınırlı tutulmuştur. Göç ve suç verilerinin 2021 yılından sonra benzerlikler göstermesi ve tekrarlama özelliklerini ortaya koyması nedeniyle araştırmanın kapsamı 2012-2021 yıllarıyla sınırlandırılmıştır. JGNK’den elde edilen veriler doğrultusunda; sorumluluk sahasında bulunan veya yaşayan yabancı uyruklu popülasyonun sürekli yer değiştirmesi, kolluk kuvvetleri sorumluluk alanlarının dinamik özellik göstermesi, suç işleyen şüpheliler bağlamında kolluk kuvvetleri sorumluluk alanlarının önemsiz olması ve düzensiz göçmen miktarının sürekli değişmesi nedenlerinden dolayı jandarma bölgesinde yaşayan yabancı uyruklu nüfusun tam miktarının tespit edilememesi bir sınırlılık olarak değerlendirilmiştir. Bu sınırlılıktan dolayı suç verilerinin nüfusa oranlaması yapılamamıştır. Ayrıca Jandarma Genel Komutanlığı ile Göç İdaresi Başkanlığından temin edilen verilerin, gerçek veri kapsamında sahadaki durumu ve mutlak doğruları yansıttığı kabul edilmiştir.

Pozitivist araştırmaların esas hedefi, nedensel yasaların keşfine yönelik bilimsel açıklama elde etmektir. Bu çerçevedeki araştırmalar, var olan nedensel yasalar ve keşfedilmeyi bekleyen mutlak gerçekleri açıklamaktadır. Pozitivist araştırmanın temel bakış açısı genel yasalar sistemine dayanmaktadır (Neuman, 2006, s. 120). Nicel esaslarla yapılan çalışmalar, tümdengelim prensibi doğrultusunda, kuramlar temel alınarak yürütülmektedir. Devamında ise araştırma kapsamında kullanılacak veri toplama araçları belirlenmekte ve veriler toplanmaktadır. Elde edilen veriler istatistiki yöntemlerle analiz edilmektedir. Araştırmada elde edilen tespitler ayrıntılı istatistiksel tablo ve grafiklerle ortaya konmaktadır (Akarsu, 2019, s. 29). Bu tür çalışmaların asıl amacı, sosyal olgular arasındaki sebep-netice münasebetlerini llebilir veriler ve istatistiksel yöntemlerle inceleyerek toplumsal düzenin yasalarını ve ilkelerini ortaya koymaktır (Balcı, 2013, s. 91).

Kavramsal çerçevede, düzensiz g ve suç olguları arasındaki ilişkileri esas alan araştırmalara atf yapılarak dünya ve Türkiye genelindeki eğilim ortaya konmuştur. Yapılan araştırmaların çoğunluğunda kolluk kuvvetlerinde bulunan veriler veya kamu kurumlarındaki veri setleri kullanılarak ilişkiler sınanmıştır. Bu çalışmalarda suç işleme nedenleri pozitivist bir esasla incelenmiştir. Araştırmalarda elde edilen bulgular da pozitivist bir yaklaşımla yorumlanmıştır. Bu temele dayalı olarak bu araştırmada elde edilen veriler, pozitivist düşüncenin gerektirdiği ölçütler doğrultusunda nicel yöntemlerle kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir. Analizlerin sonuçları ise betimleyici bir yöntemle sunularak toplumsal gerçeklik bilimsel bir bakış açısı ve somut verilerle açıklanmıştır. Bu süreç, g ve suç olguları arasındaki ilişkinin daha derinlemesine anlaşılmasına olanak tanımaktadır.

Öncellikle, 2012-2021 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığının görev bölgesinde meydana gelen asayiş olayları ve alt kategori suç türleri incelenmiştir. Müteakiben aynı zaman diliminde meydana gelen düzensiz göç olayları analiz edilmiştir. Araştırmanın problemi ve zaman dilimi doğrultusunda JGNK'nin görev sahasında yaşayan veya bulunan yabancı uyruklu şüphelilerin uyrukları kategorilendirilmiştir. şüphelilerin uyruklarına ilişkin veriler, göçmenlik veya herhangi bir özel statülerine bakılmaksızın veri tabanına sadece uyruk bazında girilmektedir. Diğer bir ifadeyle, sistemde düzensiz göçmenler yabancı uyruklu olarak kaydedilmektedir. Yabancı uyruklu olarak kaydedilen şüphelilerin uyrukları ise alt değişkenler çerçevesinde tanımlanan "lke" kategorisinde tespit edilerek uyrukları saptanmış ve genel suç oranlarına kıyaslaması yapılmıştır. Yapılan analiz çerçevesinde yabancı uyruklu şüphelilerin suç işleme dağılımı ortaya konmuştur. Bununla birlikte şüphelilerin kişiler, malvarlığı, toplum, millet ve devlete karşı suçlar kapsamında işledikleri suçlar ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu analizlere ek olarak, suç işleyen göçmenlerin asayiş suç verilerine ne kadar katkı sağladığını ortaya koymak amacıyla yerleşik şüpheliler ile kıyaslama yapılmıştır. Ayrıca şüphelilerin uyrukları doğrultusunda suç tasniflerinde ne çıkan veya dikkat çeken belirli suç türlerindeki farklılıklar ve nedenler de ortaya konmuştur. Araştırma evreni kapsamında incelenen verilerin yanı sıra örneklem grubu olarak belirlenen iller özelinde veriler ayrıntılı analiz edilmiş ve şehirlerin çekici ve itici özellikleri göz önünde bulundurulularak değerlendirilmiştir.

Bu araştırmada, Jandarma Genel Komutanlığı ve G İdaresi Başkanlığından sağlanan verilerin analizi yapılmıştır. Analizlerin geçerliliği, verilerin araştırma amacıyla doğrudan ilişkili olması ve güç ile suç arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilecek uygun veri kümelerinin seçilmesiyle sağlanmıştır. Kullanılan veriler, Jandarma Genel Komutanlığı ve G İdaresi Başkanlığı gibi güvenilir kurumlardan temin edilmiştir. Bu durum, i geçerlilik açısından analiz sonuçlarının güvenilirliğini desteklemektedir. Bununla birlikte, araştırmanın güvenilirliği, kullanılan yöntemlerin sistematik olması ve analiz sürecinin açık, tekrarlanabilir biçimde yapılandırılmasıyla sağlanmıştır.

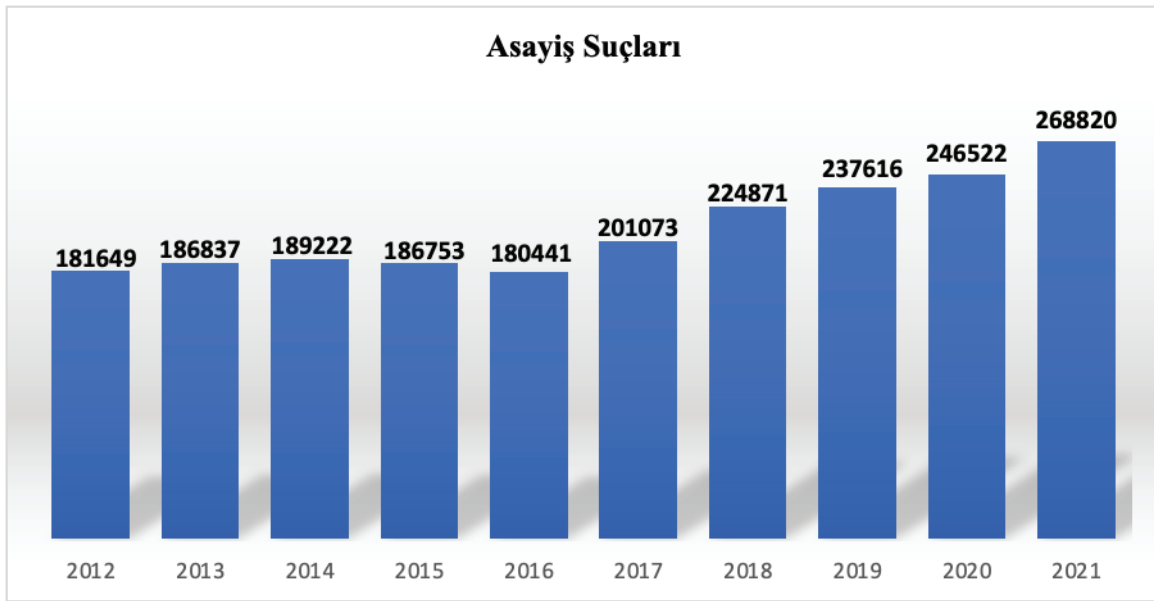
Araştırma evreninin oluşturulmasında ve örneklem grubunun seçiminde, meydana gelen asayiş suç olayları ile g verilerinin miktarı göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmanın evreni, Türkiye yüzölçümünün %93'ne tekabül eden 81 İl Jandarma Komutanlığında meydana gelen asayiş ve düzensiz göç olaylarıdır. Örneklem grubunun seçimine ilişkin olarak araştırmanın problemine cevaplar bulmak için tespit edilen sınırlılıklar kapsamında ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem belirlenirken kriterler araştırmacı tarafından oluşturulmakta ve örneklem grubu seçilmektedir (Marshall ve Rossman, 2014). Bu temel tespitten yola çıkılarak örneklem seçiminde; Jandarma Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticaretiyle Mücadele şube Müdürlüğünün kurulmuş olması, asayiş suç verileri ve düzensiz göçmenlerin

miktarları dikkate alınmıştır. Araştırmanın amacı ile temel problemi çerçevesinde evrenin özelliklerini yansıttığı düşünülen ve en çok düzensiz göç vakalarının meydana geldiği değerlendirilen; Antalya, Aydın, Çanakkale, Edirne, Hakkâri, Hatay, Mersin, İstanbul, İzmir, Kırklareli, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Van ve Şırnak illerindeki asayiş ve düzensiz göç olayları örneklem grubu olarak tespit edilmiştir. Bu yaklaşım, araştırmanın derinlik kazanmasını ve güvenilir sonuçlar elde etmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Bulgular

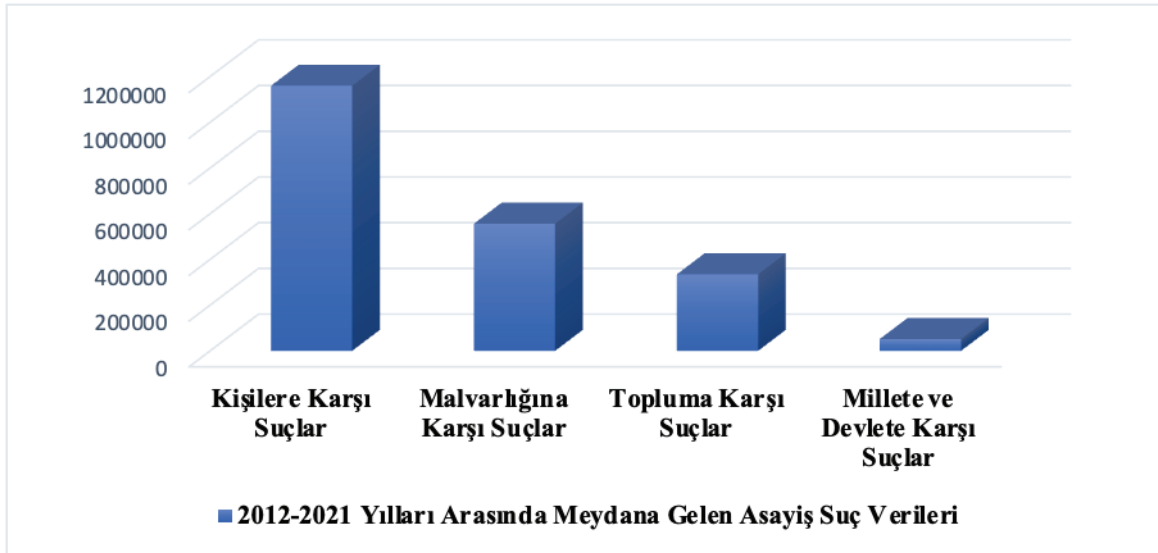
Göç olgusunun stabil bir yapıda olmaması ve farklı değişkenleri kapsamı nedeniyle Suriye, Irak, İran, Afganistan, Pakistan ve Afrika ülkelerinden gelen düzensiz göçmenlerin varlığı düzensiz göç ve suç ilişkisinin çok farklı faktörler açısından değerlendirilmesini zorunlu kılmıştır. Düzensiz göçmenlerin JGNK'nin sorumluluk bölgesinde işlediği tüm suçlar ile göç verileri, alınan izne istinaden analiz edilmiş ve nedenleri ortaya konmuştur. Araştırmanın temel problemi ve amacı doğrultusunda veriler kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen sonuçların ayrıntılı olarak irdelenmesi gerekmektedir.

Asayiş Suç Verilerinin Değerlendirilmesi

Şekil 1. 2012-2021 Yılları Arasında Meydana Gelen Asayiş Suçlarının Genel Dağılımı (Jandarma Genel Komutanlığının asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Veriler incelendiğinde, 2012-2021 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk bölgesinde toplam 2.103.804 asayiş suçunun meydana geldiği belirlenmiştir. Bu miktar, yerleşik bireyler ve yabancı uyruklular tarafından işlenen toplam suç verisini ortaya koymaktadır. Özellikle 2017 yılından itibaren suç miktarlarının önceki yıllara göre her yıl yaklaşık %10 oranında arttığı saptanmıştır. 2021 yılında da zirve noktasına ulaşmış olup olayların %12,77'sine tekabül etmektedir. Türkiye nüfusunun kümülatif bir şekilde artışı ile büyükşehirlerde yoğunlaşan popülasyonun suç verilerinin anlamlı yükselişine yol açtığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte göçmen popülasyonun resmî nüfus verilerine dâhil edilmediği göz önünde bulundurulduğunda, önümüzdeki yıllarda işlenen suç miktarlarının daha da artması ihtimal dâhilindedir. Büyükşehirlerde istihdam imkânlarının daha fazla olması nedeniyle hem iç göç hem de dış göç akınlarının yoğunlaşmasına neden olabilmektedir. Ancak mevcut altyapıların yetersizliği, barınma imkânının çok fazla olmaması, işsizlik oranlarının yüksekliği gibi nedenler şehirlerin belirli bölgelerinde hem fiziksel hem sosyal anlamda düzensizliğe etkiye bulunmaktadır. Sosyal düzensizlik durumunun, göçmenler ve yerleşik bireylerin suç davranışlarına yönelmelerine zemin hazırladığı değerlendirilmektedir.

Şekil 2. 2012-2021 Yılları Arasında Meydana Gelen Asayiş Suçlarının Suç Türlerine Göre Genel Dağılımı (Jandarma Genel Komutanlığının asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Bununla birlikte asayiş suçları kapsamında, Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk bölgesinde işlenen kişilere karşı suç oranının %55,13 ve malvarlığına karşı suç miktarının %26,45 şeklinde tespit edilmesi çarpıcı bir sonuç olarak değerlendirilmelidir. Her iki temel suç tasnifinde tespit edilen oranın toplamda %81,58 olması göz önünde bulundurulduğunda, analiz sonucunda elde edilen verilerin daha da anlamlı olduğu ortaya konmaktadır. Zira Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk bölgesi kırsal bölgelerle kısmen turizm sahaları olmasına karşın veriler, bireyler arasındaki ilişkilerin karmaşık bir yapıda olduğu ve gereğinden fazla gerilimlerin yaşandığını göstermektedir.

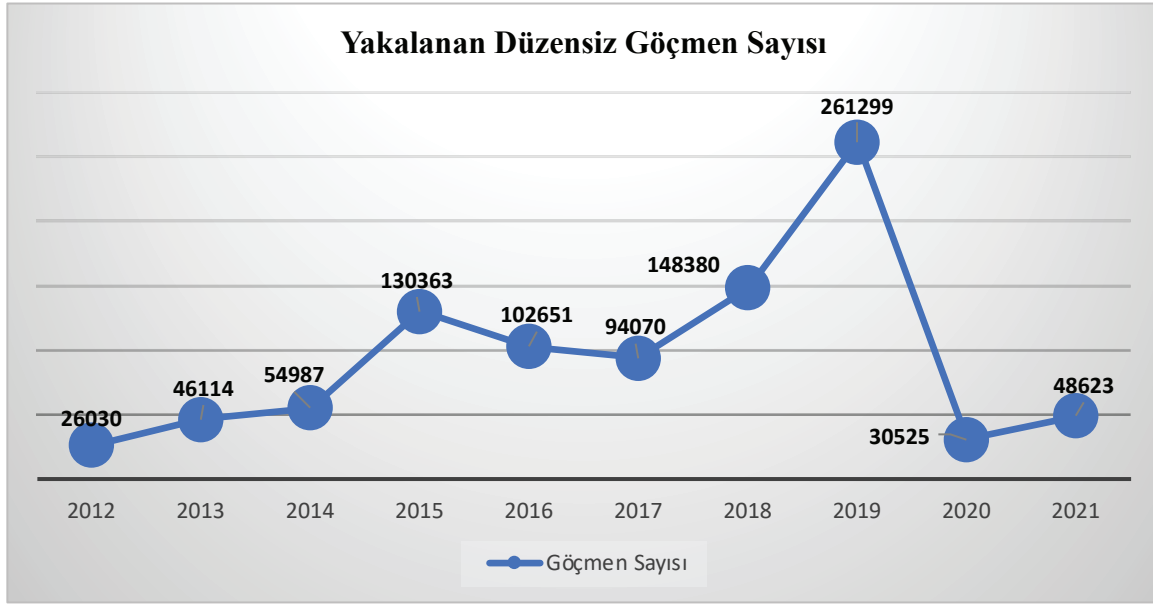

Şekil 3. 2012-2021 Yılları Arasında Meydana Gelen Asayiş Suçlarının İllere Göre Genel Dağılımı (Jandarma Genel Komutanlığının asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Diğer taraftan örneklem grubundaki asayiş suçları analiz edildiğinde, olayların yaklaşık %30'nun tespit edilen 15 ilde meydana geldiği belirlenmiştir. Özellikle suç davranışlarının Antalya, İzmir ve Muğla illerinde yoğunlaşmasının en önemli nedeninin, yaz aylarında tatil amaçlı gelen bireylerin yol açtığı hareketlilik olduğu değerlendirilmektedir. Bu hareketlilik, turist yoğunluğunun yüksek olduğu şehirleri suç açısından cazip bir ortam haline getirebilmektedir. Özellikle ekonomik hacmin yüksek olmasının

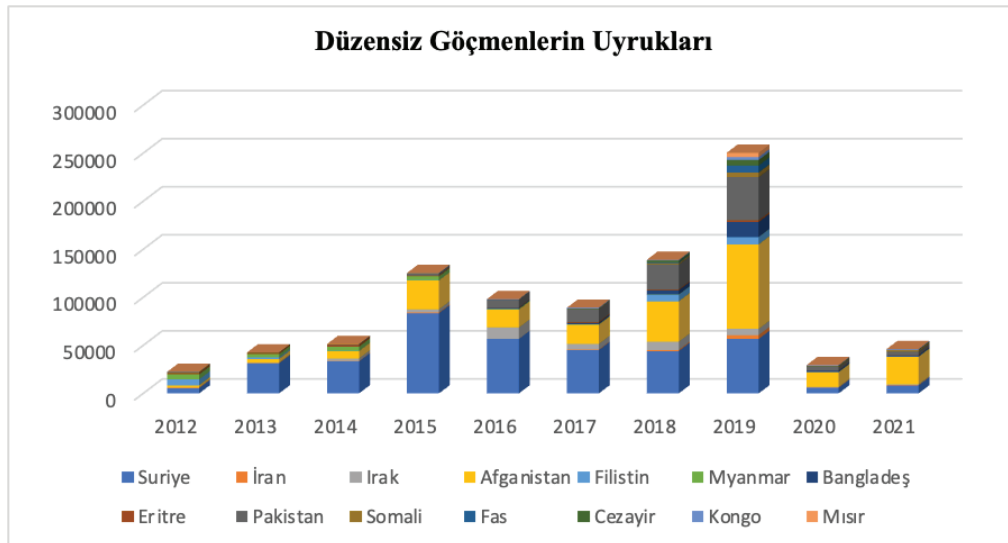
ekonomik temelli suçları daha da çekici hale getirdiği düşünülmektedir. Diğer taraftan, Hakkari ve Şırnak illerindeki suç verilerinin çok düşük seviyede gerçekleşmesinin temelinde, popülasyonun azlığı ve yoğunluklu suç bölgelerinin fazla olmamasının olduğu kıymetlendirilmektedir.

Düzensiz Göç Olaylarının Değerlendirilmesi

Şekil 4. 2012-2021 Yılları Arasında JGNK'nın Sorumluluk Bölgesinde Yakalanan Düzensiz Göçmenlerin Dağılımı (JGNK'nın düzensiz göç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

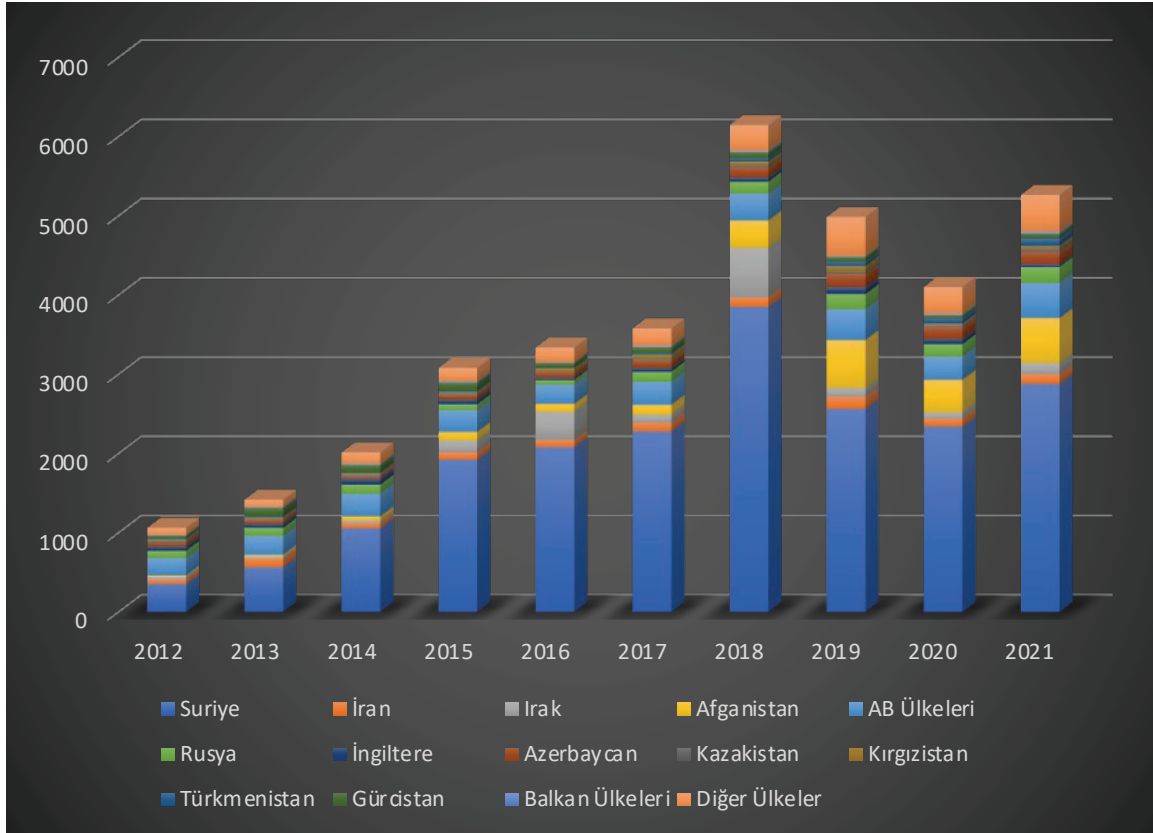
Veriler analiz edildiğinde, 2012-2021 yılları arasında toplam 943.042 düzensiz göçmenin yakalandığı belirlenmiştir. Göçmen yakalama miktarlarının, 2012-2016 yılları arasında sabit bir trend içerisinde hareket ettiği, 2017-2019 yılları arasındaysa keskin yükselişler meydana geldiği saptanmıştır. Bunun temelinde, Türkiye'nin Suriye kökenli göçmenlere yönelik uyguladığı açık kapı politikasının, diğer düzensiz göçmenler tarafından suiistimal edilmesinin yer aldığı değerlendirilmektedir. Bu durum, yakalanan göçmen sayısında keskin bir artışa neden olmuştur. 2019 yılında dünya genelinde meydana gelen salgın kapsamında alınan katı tedbirlerin etkisiyle 2020 ve 2021 yıllarında göç hareketliliğinde önemli bir düşüş yaşandığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan işlem yapılan düzensiz göçmenlerin %85'inin örneklem grubundaki illerde olması örneklem temsiliyetinin yüksekliğini göstermektedir.

Şekil 5. 2012-2021 Yılları Arasında JGNK'nın Sorumluluk Bölgesinde Yakalanan Düzensiz Göçmenlerin Uyruklara Göre Dağılımı (JGNK'nın düzensiz göç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Uyrukların dağılımı analiz edildiğinde Suriye, Afganistan, Pakistan kökenli göçmenlerin ağırlıkta olduğu saptanmıştır. Üç uyruğa ilişkin yakalanma miktarlarının, tüm göçmenlerin %77'sini oluşturması çarpıcı bir netice olarak değerlendirilmektedir. Özellikle 2019 yılından itibaren Afganistan uyruklu göçmenlerin fazlalaşmasında, ülkelerinde yaşanan siyasi ve askerî gelişmelerin etkisi yadsınamaz.

Düzensiz Göçmenler Tarafından İşlenen Asayiş Suç Verilerinin Değerlendirilmesi

Şekil 6. 2012-2021 Yılları Arasındaki Asayiş Suçlarının Uyruklara Göre Dağılımı (Jandarma Genel Komutanlığının asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

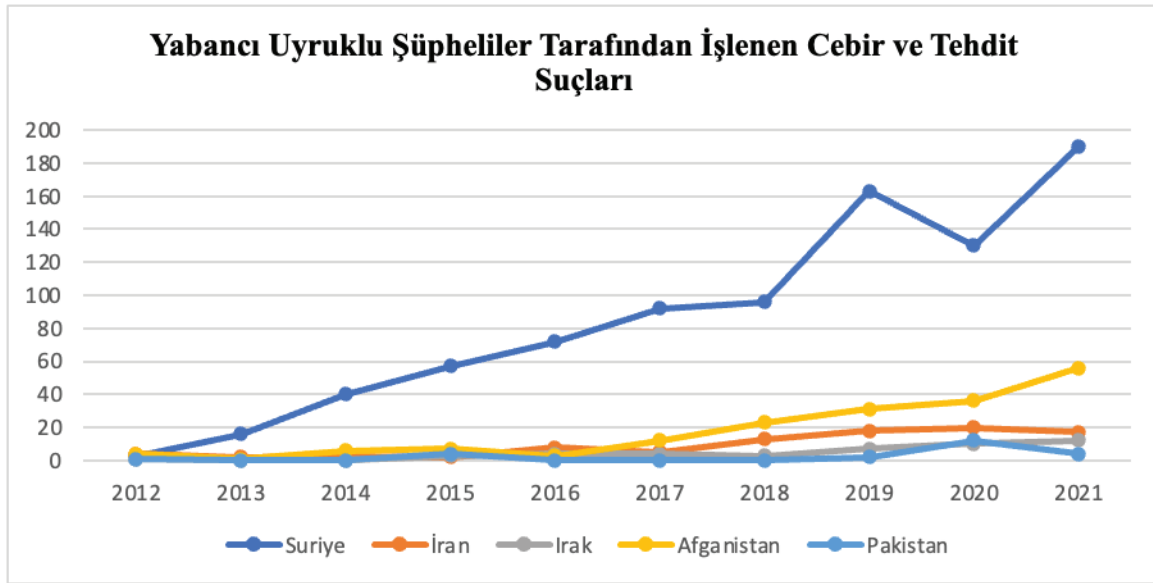
2012-2021 yılları arasında JGNK'nin sorumluluk alanında toplam 35.025 yabancı uyruklu, suç işlemiştir. Düzensiz göçmenlerin asayiş suç verileri analiz edildiğinde en fazla Suriye, Afganistan, İran, Irak ve Pakistan uyrukluların suç işlediği belirlenmiştir. Suriye uyruklu şüphelilere oranla popülasyonları az olan diğer ülkelere mensup düzensiz göçmenlerin suç işleme oranları da nispeten düşük olarak gerçekleşmiştir. Genel asayiş suçları çerçevesinde şüphelilerin; %56,92'sini Suriyeliler, %6,6'sını Afganlar, %4,7'sini Iraklılar ve %2,93'nü İranlılar oluşturmuştur. Ancak yıllara göre dağılım incelendiğinde, suç verilerinin 2015 yılından itibaren anlamlı bir yükseliş eğilimi gösterdiği söylenebilir. Uygulanan açık kapı politikası sonucu, geçici koruma statüsündeki Suriyeli bireylerin Türkiye'ye kabul edilişi esnasında yasa dışı olacak şekilde düzensiz göçmenlerin ülkeye girişi gerçekleşmiştir. Düzensiz göçmen miktarının artmasının da suç verilerinin yükselmesini sağladığı düşünülmektedir.

2012-2021 yılları arasında kişilere karşı işlenen suç verileri kapsamında, toplam 18.289 şüpheli suç işlemiş olup bunların genel asayiş suçlarına oranı %52,21 şeklinde gerçekleşmiştir. Verilerden anlaşıldığı üzere yabancı uyruklu şüpheliler en fazla kişilere karşı suç işlemişlerdir. Şüphelilerin; %54,20'sini Suriyeliler, %8,3'ünü Afganlar, %3,59'unu İranlılar ve %7,18'ini diğer ülkelerden gelen düzensiz göçmenler oluşturmuştur. Geçici koruma statüsündeki Suriyelilere oranla miktarları az olmasına rağmen Afgan kökenli göçmenlerin şiddet esaslı suçları işleme oranı öne çıkmıştır. Malvarlığına karşı suçlar kapsamında toplam 7.005 yabancı uyruklu suç işlemiştir. Genel asayiş suçları kapsamında, yabancı uyruklular tarafından işlenen suçların oranı %20 olarak gerçekleşmiştir. Afganistan uyrukluların 2014 yılından itibaren ağırlığının fazlalaştığı saptanmıştır. Şüphelilerin %58,21'ini Suriye ve %5,18'ini Afganistan uyruklu göçmenler oluşturmuştur. 2012-2021 yılları arasında toplam 4.328 şüpheli topluma karşı suç türlerini işlemiş olup bunun genel asayiş suçları içerisindeki oranı %12,35 olarak saptanmıştır. Toplumun tüzel kişiliğine karşı

işlenen suçlar kapsamında cinsel suçların ağırlığı söz konusudur. Şüphelilerin %11,89'unun Afganistan uyruklu olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte diğer ülkelerden gelen şüphelilerin oranı ise %8,59 olarak belirlenmiştir. Afganistan uyruklu şüphelilerin suç işleme saiklerinde, kendi ülkelerinde yaygın bir kültürel norm olan bacha bazi¹ kültürünün etkisi gözlemlenmiştir. Diğer ülkelerden gelen düzensiz göçmenlerin kaynak ülkelerinde cinselliğin katı kurallarla belirlenmesi veya bastırılması nedeniyle toplumun tüzel kişiliğine karşı işlenen suçlar bağlamında cinsel temelli suç davranışlarının ağırlığı ön plana çıkmıştır. 5.403 şüpheli, millet ve devlete karşı gerçekleştirilen suç türlerini işlemiş olup bunların genel asayiş suçları kapsamındaki oranı ise %15,42 şeklinde saptanmıştır. Şüphelilerin %69,75'ini Suriye ve %15,65'ini Irak uyruklu göçmenler oluşturmuştur. Diğer ülkelerden gelenlerin oranı %5,77 olarak tespit edilmiştir. 2018 yılı hariç diğer yıllarda çok anlam ifade etmeyen inişli-çıkışlı eğilimlerin mevcut olduğu belirlenmiştir. 2018 yılında kolluk kuvvetleri tarafından ülke sınırlarından yasa dışı ve askeri yasak bölgelere giriş suçundan işlem yapılmasının suç verilerini yükselttiği düşünülmektedir.

Düzensiz göçmenlerin, asayiş suç verilerine ne kadar etkide bulunduklarının tespit edilmesinin araştırmanın problemine ilişkin oldukça önemli bir veri olduğu düşünülmektedir. Düzensiz göçmenlerin, asayiş suç verilerine katkısının nispeten düşük olduğu ve 2012-2021 yılları arasındaki genel asayiş suç verilerine etkilerinin %0,35 olduğu tespit edilmiştir. En fazla etkiyse 2018 yılında %0,63 olarak saptanmıştır. Tespit edilen veriler analiz edildiğinde, şüphelilerin asayiş suç verilerine etkisinin oldukça düşük seviyede gerçekleştiği ancak yıllar içerisinde yükselen bir eğilime sahip olduğu ifade edilebilir. Diğer taraftan düzensiz göçmenlerin; kişilere karşı suçlarda etki oranlarının %0,14, malvarlığına karşı suç türlerinde %0,25, topluma karşı işlenen suçlarda %0,34 ve millete ve devlete karşı işlenen suçlarda %0,45 olduğu belirlenmiştir.

Düzensiz Göçmenler Tarafından İşlenen Belirli Suç Türlerinin Değerlendirilmesi

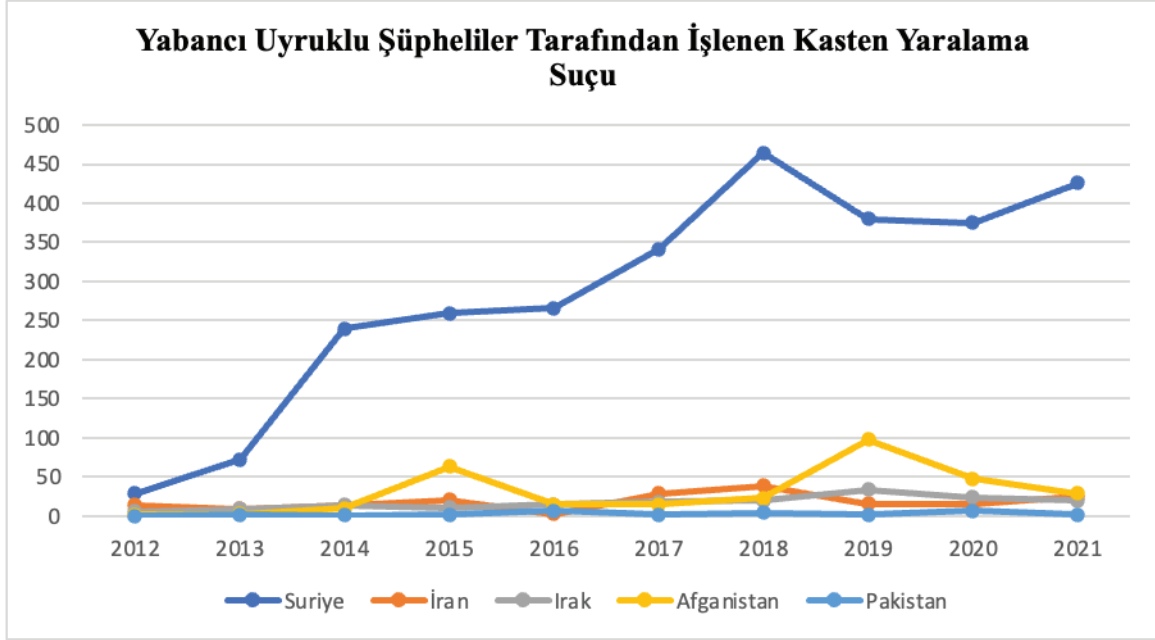

Şekil 7. 2012-2021 Yılları Arasında Yabancı Uyruklu Şüpheliler Tarafından İşlenen Cebir ve Tehdit Suçlarının Dağılımı (JGNK'nin asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Genel asayiş suç verileri kapsamında, düzensiz göçmenler tarafından belirli suç türlerinin sıklıkla işlendiği ortaya çıkmıştır. Şiddet esaslı suçlarda; cebir, tehdit ve kasten yaralama suç çeşitlerinin öne çıktığı saptanmıştır. Cebir ve tehdit suçundan işlem yapılanların %71,76'sının Suriye, %14,95'inin Afganistan ve %7,68'inin İran uyruklu olduğu belirlenmiştir. Düzensiz göç verilerinde ifade edildiği üzere 2017 yılından itibaren ivmesini artıran düzensiz göç vakalarının etkisi suç istatistiklerine de yansımıştır. 2021 yılında zirve noktasına ulaşan şüpheli sayısının tüm şüphelilerin yaklaşık 1/3'ünü oluşturması çarpıcı

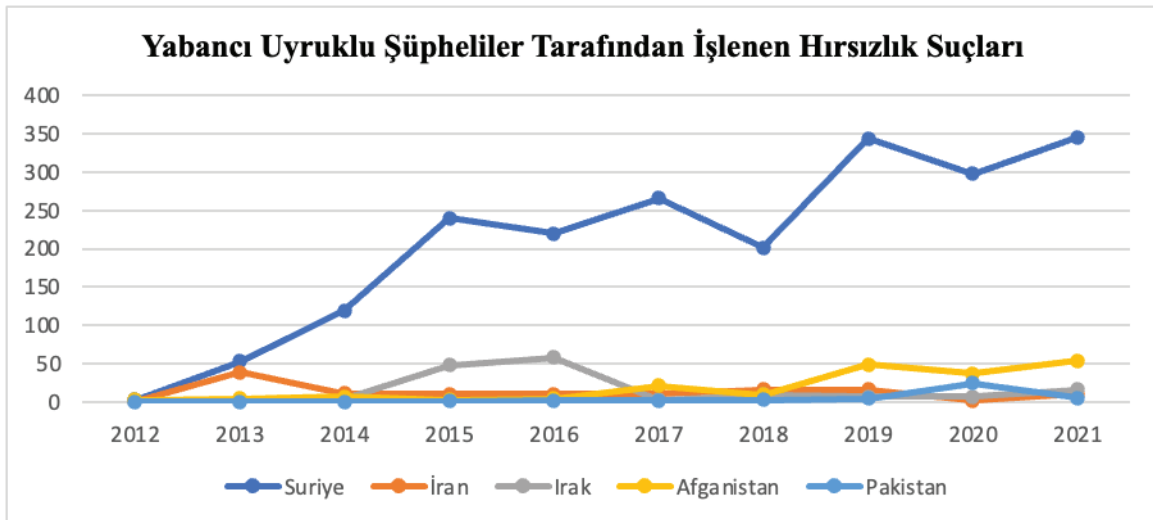
¹ Yerel Dari dilinde "bacheh-baazi" çocuklarla oynamak (cinsel oyuncak olarak) anlamına gelirken, Peştun dilinde bacha bazi basit anlamda bir erkek çocukla cinsel olarak eğlenmektir. Bu uygulamada, ergenlik öncesi erkek bedeni genellikle güçlü bir toplumsal konuma sahip olan başka bir erkek yetişkinin cinsel tatmini için bir araç kapsamında kullanılmaktadır (Jones, 2015, s. 66).

bir sonuç olarak değerlendirilmelidir. Suç işleyen şüpheli sayısındaki ciddi artışın en önemli nedeninin, Türkiye'de son yıllarda artan ekonomik zorluklar nedeniyle iş bulma imkânlarının azalması olduğu kıymetlendirilmektedir. Zira ekonomik yetersizliklerin, ailesini geçindirmek zorunda olan göçmenlerin gerginlikler yaşamasına neden olduğu ifade edilebilir. Ortaya çıkan gerginliklerin, göçmenleri cebir ve tehdit suçlarını işlemeye teşvik etmiş veya zorlamış olabileceği düşünülmektedir.

Şekil 8. 2012-2021 Yılları Arasında Yabancı Uyruklu Şüpheliler Tarafından İşlenen Kasten Yaralama Suçunun Dağılımı (JGNK'nin asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

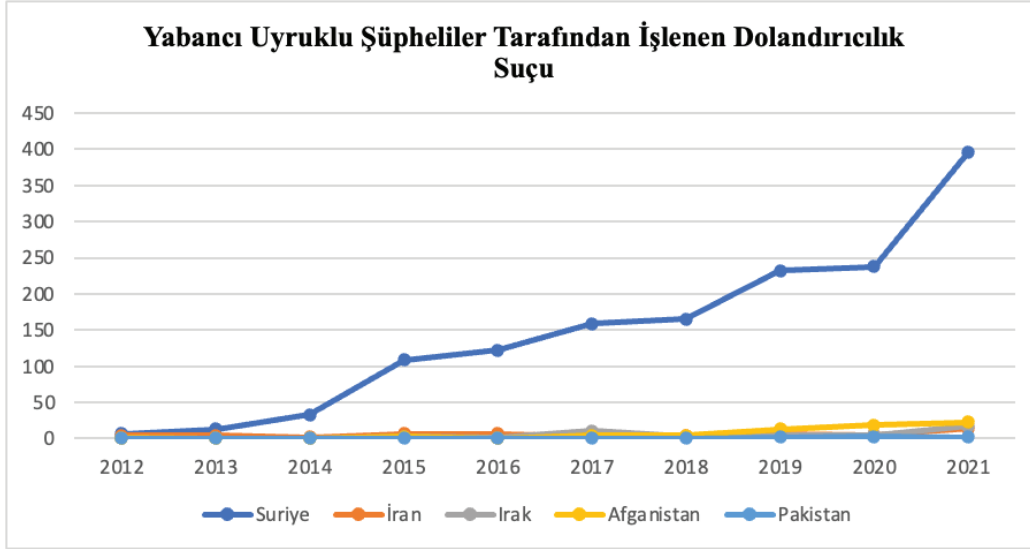
Diğer bir şiddet suç türü olan kasten yaralama suçunda, şüphelilerin %80,51'inin Suriye, %8,63'ünün Afganistan ve %5,19'unun İran uyruklu olduğu tespit edilmiştir. Her iki uyruktaki şüpheli miktarı 2018 ve 2019 yıllarında tepe noktasına ulaşmış ve diğer yıllarda düşüş eğilimine girmiştir. 2020 yılında ise COVID-19 salgını kapsamında uygulanan sokağa çıkma yasakları ve katı sağlık tedbirleri nedeniyle şüphelilerin sayısında düşüş meydana gelmiştir.

Şekil 9. 2012-2021 Yılları Arasında Yabancı Uyruklu Şüpheliler Tarafından İşlenen Hırsızlık Suçlarının Dağılımı (Jandarma Genel Komutanlığının asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

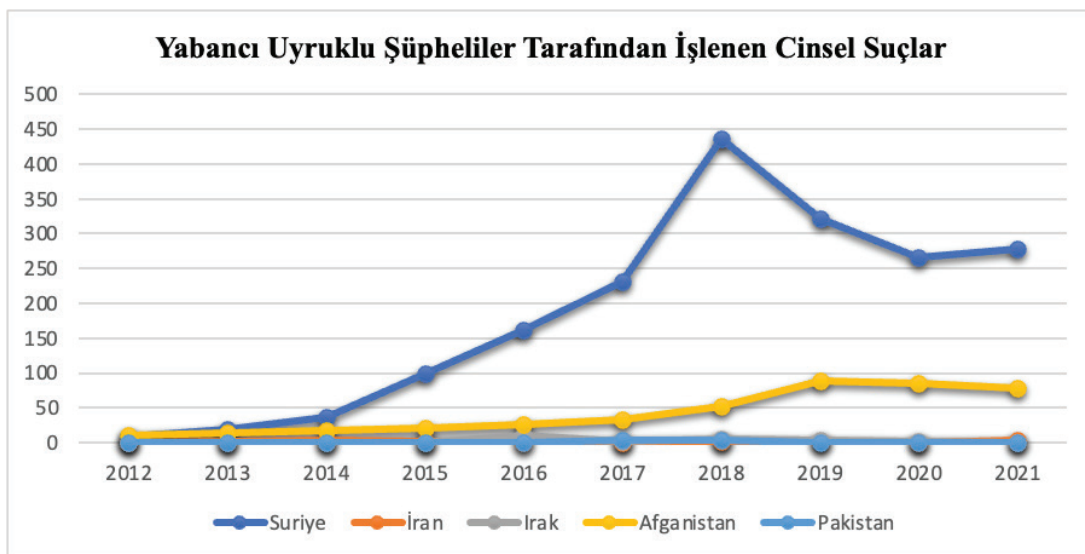
Ekonomik temelli suçlarda ise hırsızlık ile dolandırıcılık suçlarında yoğunlaşma olduğu belirlenmiştir. Ekonomik temelli suçları işleyen yabancı uyrukluların 1/3'ünden fazlası hırsızlık suçundan işlem

görmüştür. Dağılımdaki veriler incelendiğinde, şüphelilerin %80,32'sinin Suriyeli, %7,34'ünün Afgan kökenli ve %5,91'inin Iraklı olduğu tespit edilmiştir. Uyrak temelinde irdelendiğinde ise Suriyeli miktarının artmaya başlamasıyla işlem görenlerin sayısının yükseldiği belirlenmiştir. 2019 (%16,45) ve 2021 (%16,55) yıllarında işlem yapılan şüpheli sayısı zirve yapmıştır. Afgan şüphelilerin işlem sayısı da 2019 (%25,65) ve 2021 (%28,27) yıllarında tepe noktasına ulaşmıştır. 2014 (%31,16) ve 2015 (%37,66) yıllarında Irak uyruklu şüpheli miktarlarında yoğunlaşma meydana gelmiştir.

Şekil 10. 2012-2021 Yılları Arasında Yabancı Uyruklu Şüpheliler Tarafından İşlenen Dolandırıcılık Suçunun Dağılımı (JGNK'nin asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

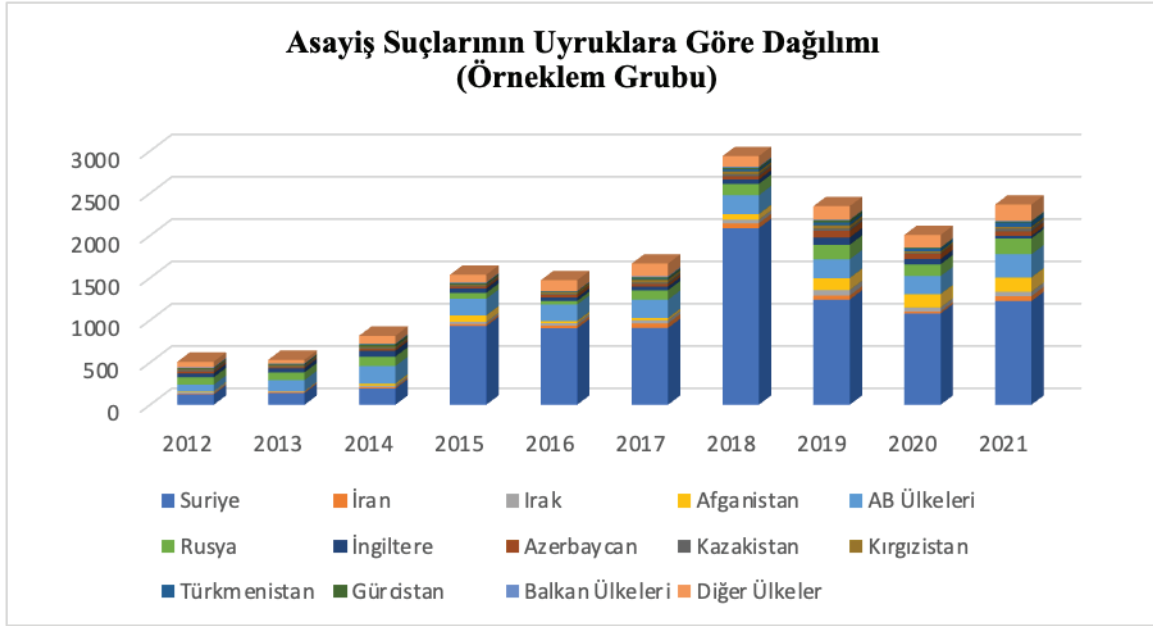
Malvarlığına karşı işlenen suçlar kapsamında sıklıkla karşılaşılan suçlardan biri dolandırıcılık suçudur. Teknolojinin gelişmesi ve sosyal medyanın etkisini artırmasıyla bireylerin algı ve tutumlarından faydalanılarak çok farklı şekillerde işlenebilen bu suç türünün, son yıllarda yoğunluğunu artırdığı değerlendirilmektedir. Malvarlığına karşı işlenen suçlar dâhilinde şüphelilerin yaklaşık 1/4'ü dolandırıcılık suçu ile ilişkilendirilmiştir. Dolandırıcılık suçunda şüphelilerin %89,38'inin Suriye, %4,06'sının Afganistan ve %3,39'unun İran kökenli olduğu saptanmıştır. Diğer uyrukların şüpheli miktarları anlamlı bir sonuç ifade etmezken şüphelilerin nitelikli bir çoğunluğunun Suriye kökenli göçmenlerden oluşması çarpıcı bir sonuçtur.

Şekil 11. 2012-2021 Yılları Arasında Yabancı Uyruklu Şüpheliler Tarafından İşlenen Cinsel Suçlarının Dağılımı (JGNK'nin asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Cinsel suçlar türünde ise düzensiz göçmen uyrukları arasında Afganistan uyrukluların ağırlığı söz konusudur. Cinsel suçlardan işlem yapılanların %79,43'ü Suriye ve %18,43'ü Afganistan uyrukludur. Yıllar içindeki değişimi incelendiğinde, Afgan kökenli göçmenlerin 2019 yılında (%20,60) tepe noktasına ulaştığı ve sürekli artan bir eğilime sahip olduğu belirlenmiştir. Jandarma bölgesinde yaşayan tüm Afgan kökenli şüphelilerin yaklaşık %20'sinin cinsel suçları işlediğinin tespit edilmesi, araştırmada öne çıkan çarpıcı sonuçlardan biridir. Bununla birlikte, toplumun tüzel kişiliğine karşı işlenen suçlar nedeniyle gözaltına alınan Afgan kökenli şüphelilerin nitelikli bölümünün sadece cinsel suçlar işlemiş olması oldukça düşündürücüdür.

Örneklem Grubunda Bulunan İllerde Düzensiz Göçmenler Tarafından İşlenen Asayiş Suç Verilerinin Değerlendirilmesi

Şekil 12. Örneklem Grubundaki İllerde Asayiş Suçlarının Uyruklara Göre Dağılımı (Jandarma Genel Komutanlığının asayiş suç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur).

Örneklem grubundaki 15 ilde işlenen suçların şüpheli verileri incelediğinde, diğer illerde tespit edilen dağılımlara benzer sonuçların ortaya çıktığı saptanmıştır. Yapılan analizde; Suriye, Afganistan, Irak ve İran uyrukluların ağırlığı öne çıkmıştır. Kişilere karşı işlenen suçlar kapsamında, şüphelilerin %46,26'sını Suriye, %4,53'ünü Afganistan ve %2,64'ünü Irak uyruklular oluşturmuştur. Malvarlığına karşı işlenen suçlarda, şüphelilerin %59,54'ünün Suriye ve %2,81'inin Afganistan kökenli olduğu belirlenmiştir. Diğer düzensiz göçmenlerin oranlarında anlamlı bir sonuç tespit edilememiştir. Topluma karşı işlenen suçlarda, şüphelilerin %41,71'ini Suriye ve %8,26'sını Afganistan uyruklu göçmenler oluşturmuştur. Bununla birlikte, diğer ülkelerden gelen şüphelilerin oranı %13,07 olarak saptanmıştır. Bu suç tasnifinde, diğer illerde olduğu gibi cinsel suçların ağırlığının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Millete ve devlete karşı suçlarda ise düzensiz göçmenlerin işlediği suç verilerinin çok düşük olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber öne çıkan suç türleri özelinde yapılan analizde, diğer illerde tespit edilen verilere benzer bir durum saptanmıştır. Cebir ve tehdit suçlarını işleyen şüphelilerin %78,02'sinin Suriye, %8,79'unun Afganistan ve %7,69'unun Irak uyruklu olduğu belirlenmiştir. Özellikle sınır illerinde Iraklıların yoğunlukla bulunmasının suç miktarını artırdığı ifade edilebilir. Kasten yaralama suçunda ise sadece Suriye ve Afganistan uyrukluların verilerinde bir anlamlılık söz konusudur. Hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarında ise kısmen Suriye, Afganistan ve Irak uyruklu şüphelilerin miktarında anlamlı bir sonuç meydana geldiği tespit edilmiştir. Diğer taraftan cinsel suçlardan işlem yapılan şüphelilerin %68'inin Afganistan uyruklu olduğu ortaya çıkmıştır. Bu verinin yüksek çıkmasının, turizm hareketliliği fazla olan şehirlerdeki yoğunluktan kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Ayrıca örneklem grubundaki illerde JGNK'nin sorumluluk alanında suç işleyen tüm Afganistan uyrukluların 1/5'ine sadece cinsel suçlardan işlem yapılmış olması da araştırmanın önemli bir sonucudur.

Düzensiz göçmenlerin yaşadığı örneklem grubundaki illerde işlediği suçların asayiş suç verilerine etkisinin, evrende yer alan illerde ulaşılan neticelerle tutarlı olduğu tespit edilmiştir. Düzensiz göçmenlerin etkisi, genel itibarıyla %0,37 oranında gerçekleşmiştir. Yıllara sâri olarak yükselen miktar 2021 yılında %0,53 seviyesine ulaşmıştır. 2018 yılından sonra düzensiz göçmenlerin artış ivmesi devam etmiştir. Düzensiz göçmenlerin; kişilere karşı işlenen suçlarda %0,40, malvarlığına karşı işlenen suçlarda %0,12, topluma karşı işlenen suçlarda %0,52 ve millete ve devlete karşı işlenen suçlarda %1,59 düzeyinde etki yaptığı belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Göç olgusunun stabil bir yapıda olmaması ve farklı değişkenleri kapsamı nedeniyle özellikle Suriye’de yaşanan iç savaşın yol açtığı kitlesel hareketlerin yanında Irak, İran, Afganistan, Pakistan ve Afrika ülkelerinden gelen düzensiz göçmenlerin varlığı düzensiz göç ve suç ilişkisinin çok farklı faktörler açısından değerlendirilmesini zorunlu kılmıştır. Bulgular bölümünde, düzensiz göçmenlerin JGNK’nin sorumluluk bölgesinde işlediği tüm suçlar, genel asayiş suçlarına etkisi ile göç verileri kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir. Analizlerden elde edilen bulgular, dikkatle ele alınması gereken önemli sonuçlar ortaya koymaktadır.

Analizler, düzensiz göçmenlerin yarısından fazlasının şiddet suçları işlediğini göstermektedir. Bu yönelimin temelinde, finansal sorunların kendileri üzerinde yarattığı baskıların suç davranışlarına dönüşmesinin yer aldığı düşünülmektedir. Merton’un gerilim teorisinde ifade edildiği üzere göçmenler yenilikçilik ve şekilcilik kalıplarında belirtilen reaksiyonları göstererek üzerlerindeki gerilimi azaltmaya çalışmaktadırlar. Yerleşik toplum ve yönetim merkezi tarafından uygulanan sosyal ve ekonomik dezavantajlar, onları farklı davranış kalıplarını geliştirmeye zorlamaktadır (Heidt ve Wheeldon, 2015, s. 298). Göç sürecinden önce hedeflenen hayat düzeniyle yeni yaşamlarındaki gerçek durum arasındaki hayal kırıklığının derecesi, düzensiz göçmenleri malvarlığına karşı suçlara yöneltebildiği gibi, üzerlerindeki gerilimi azaltabilmek için şiddet suçlarını işlemelerine de yol açtığı söylenebilir. Bu durum, düzensiz göçmenlerin suç işleme motivasyonlarını anlamada kritik bir unsur olup göç ve suç ilişkisini daha derinlemesine çözümlemek için büyük bir önem taşımaktadır.

Göçmenlerin, şiddet suçlarının yanı sıra yaklaşık 1/4 oranında ekonomik temelli suç türlerini işlediği belirlenmiştir. Bu tür suç davranışlarının işlenmesinin temelinde, göç süreci ve sonrasında yaşanan ekonomik belirsizlikler yer alabilmektedir. Farklı ülkeler, şehirler veya topluluklardan gelen düzensiz göçmenlerin yaşadıkları bölgelerde istikrarlı ve sosyal açıdan uyumlu bir değer veya kurallar sistemi oluşturamamasından kaynaklanan sosyal kontrol zayıflığı, belirli bölgelerde suç oranının nispeten yüksek olmasının başlıca nedeni olarak gösterilmektedir (Shaw ve McKay, 1942). Shaw ve McKay’a göre; fakirlik veya ekonomik yetersizlik, kültürel çeşitlilik ve fiziksel hareketlilik unsurları şehirlerde toplumsal çözülmeye neden olmakta, bireylerin sosyal normlara olan bağlılıklarını zayıflatmakta veya yok etmekte ve oluşan mevcut durum bireylerin suç işleme süreçlerinde etkili olabilmektedir (Bui, 2009, s. 171). Göç sürecinin sonucunda artan nüfus değişimi ile farklılığının birçok göçmenin suç işleme saiklerinde etkili olduğu ileri sürülmektedir.

Araştırmanın problemi kapsamında yapılan analizlerde, yerleşiklere göre düzensiz göçmenlerin suç işleme miktarlarının çok düşük gerçekleşmesine rağmen yaşam alanlarını kendi geleneklerini yaşatacak kenar mahalleler veya getto tarzı yapılanmalarda kurması nedeniyle suç işleme eğilimlerinin yıllara sâri olacak şekilde artmasına yol açtığı ifade edilebilir. Göçmenlerin kenar mahallelerde yaşamaya devam etmesi, yerleşik toplum ile sosyal uyumun başarısını etkilemekte ve uyum sürecini uzatabilmektedir. Sürecin uzaması da düzensiz göçmenler nezdinde toplum tarafından kültürel ve ekonomik dezavantajlar uygulanmasına neden olabilmektedir. Mevcut dezavantajların şiddeti de göçmenler üzerinde gerilim oluşmasını sağlayabilmektedir. Ancak göç edilen toplum üyeleri ile kıyaslandığında ekonomik anlamda dezavantajlara sahip olmalarından ötürü oldukça sınırlandırılmış olabilecekleri ve mevcut durumun da kendilerini suç ortamına daha rahat sürükleyebileceği ileri sürülmektedir (Dolu, 2015, s. 357). Diğer bir deyişle, bireylerin yaşamaya başladıkları sosyal ortamdaki kısıtlı imkân ve sıkıntılar noktasında yerleşiklere göre daha sınırlanmış bir durumda olmaları, yasal hedeflerini suç işleyerek gerçekleştirmelerine neden olabilmektedir.

Diğer suç türlerine kıyasla daha düşük oranda gerçekleşen topluma karşı işlenen suçlar kapsamında yer alan çeşitli suçların işlenme saiklerinde genellikle kültürel normların etkisinin görüldüğü düşünülmektedir. Başta Afganistan uyruklular olmak üzere belirli uyruklara mensup düzensiz göçmenlerin kendi ülkelerinde yaygın olarak uygulanan bacha bazı geleneğinin etkisiyle kadına bakış açılarının yerleşik toplumla çok farklı olması ve kadını sadece cinsel ihtiyaçlarını giderme açısından gören bir toplumdan gelmelerinin cinsel suçlara ilişkin şüpheli miktarının artmasına yol açtığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte Türk ve Afgan toplumlarında kadının konumunun çok farklı olması, toplumun cinsel suçlara yaklaşımı ile soruşturma usullerindeki hassasiyet Afganistan uyruklu düzensiz göçmenlerin aleyhinde tutum ve algıların oluşmasına neden olmuştur. Sosyal medya ve yazılı basında cinsel suçları işleyen Afganlara yönelik haberlerin yaygınlığı da olumsuz tutumların şiddetinin artmasına neden olmuştur. Bu çalışmada da Afganistan uyruklu erkeklerin yaklaşık 1/5'nin sadece cinsel suçlar ile ilişkilendirilmesi sonucunun tespit edilmesinin, kültürel normun suç verilerine etkisini destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada, “Jandarmanın sorumluluk bölgesinde düzensiz göçmenlerin yoğunlukla işlediği asayiş suçları nelerdir ve suç işleme motivasyonlarını hangi unsurlar oluşturmaktadır?” problemine cevaplar aranmıştır. Temel problem çerçevesinde; Orta Doğu, Güneydoğu Asya ile Afrika'nın bazı ülkelerinden göç eden düzensiz göçmenlerin JGNK'nin sorumluluk bölgesinde 2012-2021 yılları arasında işledikleri asayiş suçları kapsamındaki eğilimleri ve bunların nedenleri analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, düzensiz göçmenlere ait suç miktarlarının asayiş suç verilerine yansımalarının sosyal medya ve toplum genelinde tartışıldığı gibi yüksek olmadığı gözlemlenmiştir. 2012-2017 yılları arasındaki suç verilerinin yansımalarının sınırlı olduğu ancak 2018 yılından itibaren etkisinin artmaya başladığı tespit edilmiştir. 2018-2021 yıllarında işlenen suç miktarlarının, genel asayiş suç verilerini pozitif anlamda etkilediği saptanmıştır. Araştırma sonuçları, Türkiye’de düzensiz göçmenlerin suçla ilişkilendirilmesinin büyük ölçüde güvenlikleştirmeye söylemleri aracılığıyla yapılandırıldığını göstermektedir. Söylemsel düzeyde yaratılan “göçmen tehdidi”, medya temsilleri, siyasal unsurlar ve seçici güvenlik politikaları üzerinden inşa edilmekte; bu da düzensiz göçmenlerin toplumdan dışlanması ve suç davranışlarına yönelmesine yol açabilmektedir.

Düzensiz göçmen kapsamında tanımlanan uyruklar özelinde yapılan analizde; Suriye, Afganistan, İran, Irak ve Pakistan uyruklular öne çıkmıştır. Suriye uyrukluların şiddet esaslı ve ekonomik temelli suç türlerini daha fazla işledikleri saptanmıştır. Suriye uyruklu göçmenlerin suç işleme saiklerinin temelinde, göç sürecinden kaynaklanan kültürel ve ekonomik güçlüklerin kendileri üzerinde gerilim yaratması ve finansal zorlukların belirli suç türlerine yönlendirmesinin yer aldığı düşünülmektedir. Afganistan uyruklu göçmenlerin ise cinsel suçlar ağırlıklı olmak üzere toplumun tüzel kişiliğine karşı işlenen suçlar ile daha sıklıkla ilişkilendirildiği belirlenmiştir. Bunun temelinde, özellikle kendi ülkelerindeki erkek egemen geleneklerin varlığı ve kadını yok sayan anlayışlarının bulunduğu değerlendirilmektedir. Farklı bir ifadeyle, düzensiz göçmenlerin suç işleme motivasyonlarında kültürel ve ekonomik güçlüklerin göçmenler üzerinde gerilimler yaratması ile kültürel normların varlığı ve yaşatılmasına ilişkin ısrarın etkili olduğu tespit edilmiştir.

Tespit edilen sonuçlar doğrultusunda, göç olgusunun neden olduğu sorunların çözülmesi veya etkilerinin azaltılması amacıyla suç önleme stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, toplum esaslı kolluk anlayışının, kırık camlar kuramını temel alan kolluk felsefesinin ve CompStat türü suç önleme stratejilerinin uygulanması, suç verilerinin azaltılmasında önemli bir etki yaratabilir. Bu stratejiler, suçun önlenmesine yönelik daha proaktif bir yaklaşım benimsenerek suçun kaynağına inmek ve toplumsal sorunları çözmek adına etkin bir yol sunmaktadır. Araştırma sonuçları bağlamında, düzensiz göçmenlerin işlediği ekonomik ve cinsel suçlarla mücadele edilmesi ve suç sayılarının düşürülmesi amacıyla belirtilen suç önleme stratejilerinin uygulanması esas olmalıdır.

Toplum destekli kolluk anlayışının temel esasları çerçevesinde, karşılıklı etkileşim ve görev bilincinin, sosyal kontrolün güçlenmesine yardımcı olacağı ifade edilebilir. Düzensiz göçmenlerin yeni toplumlarına uyum aşamasında bu tür bir etkileşimin sağlanmasının, suç davranışlarına yönelme eğilimlerini azaltabileceği belirtilebilir. Göç sürecinde zayıflayan sosyal kontrolün zamanla güçleneceği ve suç verilerinin düşmesine yardımcı olacağı değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım, toplumsal uyum sürecinde olumlu etkiler yaratabilir ve suç öncesi koşulların iyileştirilmesine katkı sağlayabilir.

Diğer taraftan kırık camlar kuramını temel alan kolluk felsefesinde, fiziksel düzensizlikler belirli bir süre sonra sosyal düzensizlikleri meydana getirebilmekte ve suç davranışlarının temelini hazırlayabilmektedir. Yaşanan bu düzensizlikler bireylerdeki toplumsal bağlılığının zayıflamasına ve yaptırımların gücünün azalmasına neden olabilmektedir. Kolluk kuvvetleri, bölgedeki kamu ve sivil toplum kuruluşlarının yardımıyla özellikle düzensiz göçmenlerin ikamet ettikleri şehirlerin kenar mahallelerindeki fiziksel düzensizliklere zamanında müdahale etmeli ve adli ile idari yaptırımların uygulanmasını sağlamalıdır. Kolluk kuvvetleri tarafından kırık pencereler yaklaşımına dayalı olarak önleyici kolluk devriyelerinin sıklıkla düzenlenmesinin, suç verilerinin azaltılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu strateji, suçu doğuran koşulları ortadan kaldırarak daha güvenli bir toplum yapısının inşa edilmesine katkı sağlayabilir.

CompStat yaklaşımını temel alan anlayışta ise suç verilerinin bilgisayar temelli olarak analiz edilmesi ve kolluk hareket tarzlarının belirlenmesi esası yer almaktadır. Suç teşkil eden davranışların meydana gelmesinin muhtemel olduğu yer ve zamanlarda kolluğun görünürlüğünün artmasının şüpheliler için caydırıcı olacağı ifade edilebilir. Düzensiz göçmenler tarafından işlenen suçların zaman ve mekân analizi yapılarak kolluk kuvvetlerinin yoğunluğu ve görünürlüğünün artması ile suç davranışlarının azalması arasında anlamlı bir etkileşim olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Düzensiz göç ile suç olguları arasındaki yakın ve anlamlı ilişkinin varlığı dikkate alınarak suç önleme stratejilerinin belirlenmesi esastır. Araştırmada tespit edilen bulgular doğrultusunda, kolluk kuvvetlerinin toplumsal odaklı kolluk anlayışı, kırık camlar yaklaşımı ve CompStat stratejisini içeren bütünlük bir önleyici kolluk felsefesi oluşturması gerekmektedir. Üç temel bileşenden oluşan suç önleme stratejisinin uygulanıp yaygınlaştırılması hâlinde düzensiz göçmenlerin işlediği suç miktarlarının azalma eğilimi gösterebileceği ifade edilebilir. Kolluk kuvvetlerinin bu stratejilere dayalı olarak suçun temel nedenlerine yönelik müdahalelerde bulunmaları, toplumla iş birliği içinde etkin bir güvenlik ortamı sağlayarak suçların önlenmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Kaynakça

- Agnew, R. (1991). The interactive effects of peer variables on delinquency. *Criminology*, 29(1), 47-72. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1991.tb01058.x>
- Akarsu, B. (2019). *Bilimsel araştırma tasarımı nitel nicel ve karma araştırma yaklaşımları*. Cinius Yayınları.
- Akdeniz, S. ve Üzümcü, A. (2013). Suç ve sosyoekonomik değişkenler arasındaki bağımlılık ilişkisi: Kars Cezaevi üzerine bir inceleme. *KAU IIBF Dergisi*, 4(6), 115-138. <https://www.kafkas.edu.tr/dosyalar/iibfdergi/file/06/8.pdf> adresinden alındı
- Alpman, P. S. ve Yarcı, S. (2017). *Göçmenler konuşabilir mi: Göçmenlik koşulları altında kurulan sığınmacı kimliğini haritalamak*. 1. Uluslararası Göç ve Mülteci Kongresi, 23-25 Kasım, Düzce Üniversitesi. https://www.academia.edu/37602356/_G%C3%B6%C3%A7menler_Konu%C5%9Fabilir_mi_G%C3%B6%C3%A7menlik_Ko%C5%9Fullar%C4%B1_Alt%C4%B1nda_Kurulan_S%C4%B1C%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1_Kimli%C4%9Fin_Haritalamak adresinden alındı
- Alpman, P. S. ve Yarcı, S. (2018). Suç, göç ve kimlik: Suç teorilerinde göç olgusu. *Turkish Studies*, 13(18), 143-158. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14098>
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Yayınları.
- Bui, H. N. (2009). *Immigration and crime, 21st century criminology: A reference handbook* (21st Century Reference) içinde, M. Miller (Ed.). Sage Publications.
- Buzan, B., Waeber, O. ve de Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers.
- Castles, S., de Haas, H., ve Miller, M. J. (2014). *The age of migration: International population movements in the modern world* (5th ed.). Guilford Press.
- Delice, M. ve Yaşar, M. (2014). Göç ve şiddet suçları ilişkisinin incelenmesi. *Akademik Barış Dergisi*, 44(2), 115-144. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/382858> adresinden alındı
- Dolu, O. (2015). *Suç teorileri teori, araştırma ve uygulamada kriminoloji*. Global Politika ve Strateji.
- Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*. (8. bs.). Beta Yayınları.
- Durkheim, E. (2004). *Sosyolojik yöntemin kuralları*. (Ç. C. Saraçoğlu, Çev.). Bordo Siyah Yayınevi.
- Düzgün, Ş. (2007). Suç olgusuna teorik yaklaşımlar ve disiplinlerarasılık. *TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülten Dergisi*, 55, 4-10. <https://www.yumpu.com/tr/document/read/34360756/dosya-6-kent-ve-suc-mimarlar-odas-ankara-subesi> adresinden alındı
- Erdentuğ, A. S. (1977). Suç kavramının kültür farklılığı açısından değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi DTCF Antropoloji Dergisi*, 10(1), 75-84. https://doi.org/10.1501/antro_0000000150
- Erdoğan, M. ve Ünver, C. (2015). *Türk iş dünyasının Türkiye'deki Suriyeliler konusundaki görüş, beklenti ve önerileri*. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Ankara. <https://www.tisk.org.tr/dokuman/turk-is-dunyasinin-turkiyedeki-suriyeliler-konusundaki-gorus--beklenti-ve-onerileri-2015.pdf> adresinden alındı
- Foucault, M. (2005). *Büyük kapatılma*. (F. Keskin ve I. Ergüden, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Göker, G. (2015). *Göç, kimlik, aidiyet. Kültürlerarası iletişim açısından İsveçli Türkler*. LT Yayınları.
- Güçlüten, Ç. ve Cereci, S. (2021). Uluslararası göç temelinde göçmen ve suç ilişkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(47), 22-35. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1589672> adresinden alındı
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, (2006). *Türkiye göç ve yerinden olmuş nüfus araştırması*. İsmat Yayıncılık.
- Heidt, J. M. ve Wheeldon, J. S. (2015). *Introducing criminological thinking: Maps, theories and understanding*. SAGE Publication.

- Hintjens, H. M. (1992). Immigration and citizenship debates: Reflections of ten common themes. *International Migration*, 30(1), 5-17. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2435.1992.tb00673.x>.
- Hooghe, M. ve Vroome, T. (2015). The perception of ethnic diversity and anti-immigrant sentiments: A multilevel analysis of local communities in Belgium. *Ethnic and Racial Studies*, 38(1), 38-56. <https://doi.org/10.1080/01419870.2013.800572>.
- Işık, O. ve Pınarcıoğlu, M. (2019). *Nöbetleşe yoksulluk: Sultanbeyli örneği*. İletişim
- İçli, T. G. (2013). *Kriminoloji*. Seçkin Yayıncılık.
- İçduygu, A. ve Aksel, D. B. (2012). *Türkiye’de Düzensiz Göç*. Uluslararası Göç Örgütü Yayınları.
- Jandarma Genel Komutanlığı Olaylar Veri Tabanı, (2023). *Olaylar bilgi sistemi*. Ankara. (Alınan izin üzerine intranet sistemle çalışan asayiş verileri elden temin edilmiştir.)
- Jandarma Genel Komutanlığı, (2024). *Hakkımızda*. <https://www.jandarma.gov.tr/hakkimizda> adresinden alındı
- Jones, S. V. (2015). Ending Bacha-Bazi: Boy sex slavery and the responsibility to protect doctrine. *Ind. Int'l. & Comp. L. Rev*, 25(1), 63-78. <http://dx.doi.org/10.18060/7909.0005>
- Kelling, G. ve Wilson, J. Q. (1982). Broken windows. *Atlantic Monthly*, 249(3), 29-38. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/1982/03/broken-windows/304465/> adresinden alındı
- Kelling, G. L. ve Coles, C. M. (1997). *Fixing broken windows: Restoring order and reducing crime in our communities*. Free Press.
- Kern, S. (2017). *Germany: Migrant crime spiked in 2016*. Gatestone Institute International Policy Council. <https://www.gatestoneinstitute.org/10304/germany-migrants-crime>. adresinden alındı
- Kusmer, K. (1997). Ghettos real and imagined: A historical comment on loic wacquant three pernicious premises in the study of the American Ghetto. *International Journal of Urban and Regional Research*, 21(2), 56-78. DOI:10.1111/1468-2427.00110.
- Liu, E. ve Polson, E. (2016). The colors of fear: A multilevel analysis of fear of crime across Houston area neighborhoods. *Journal of Ethnicity in Criminal Justice*, 14(4), 307-326. <https://doi.org/10.1080/15377938.2016.1187238>
- Lombrosso, C. (1895). Les biafaits du crime. *Nouvelle Revue*, 95, 86-92. <https://ia601306.us.archive.org/10/items/lecrimecausesetr00lombuoft/lecrimecausesetr00lombuoft.pdf> adresinden alındı
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji sözlüğü*. (O. Akınhay ve D. Kömürcü, Çev.). Bilim-Sanat Yayınları.
- Marshall, C. ve Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. Sage.
- Martinez, R. ve Matthew, L. (2000). *On immigration and crime, the nature of crime: Continuity and change*. ABD Adalet Bakanlığı.
- Martinez, R. ve Valenzuela, A. (2006). *Coming to America: Immigration, ethnicity and crime*. New York University Press.
- Mears, D. P. (2001). The immigration-crime nexus: Toward an analytic framework for assessing and guiding theory, research, and policy. *Sociological Perspectives*, 44(1), 1-19. <https://doi.org/10.1525/sop.2001.44>.
- Memiş, H. (2015). İç savaş nedeniyle Kilis’te yaşayan Suriyelilerin oluşturduğu sosyo- ekonomik algılar üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 100-114. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70608> adresinden alındı
- Neuman, W. L. (2006). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar*. (S. Özge, Çev.). Yayın Odası Yayınları.
- O’Connell, P. E. (2002). *Using performance data for accountability: The New York City Police Department's CompStat model of police management*. Price Water House Coopers Press.
- Piopiunik, M. ve Ruhose, J. (2017). Immigration, regional conditions, and crime: Evidence from an allocation in Germany. *Economic European Review*, 92(c), 258-282. <https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2016.12.004>

- Sampson, R. J. ve Groves, B. W. (1989). Community structure and crime: Testing social-disorganization theory. *The American Journal of Sociology*, 94(4), 774-802. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/epdf/10.1086/229068> adresinden alındı
- Shaw, C. R. ve McKay, H. D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*. University of Chicago Press.
- Siegel, L. ve Welsh, B. (2009). Social structure, process, culture and delinquency. *Juvenile delinquency: Theory, practice and law*. Wadsworth Cengage Learning.
- Sokullu-Akıncı, F. (2011). *Kriminoloji*. Beta.
- Solivetti, L. M. (2010b). *Immigration, social integration and crime: A crossnational approach*. (1. bs). Routledge-Cavendish.
- Sümer, O. (2006). *Sosyal değişme ve suç* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Thomas, P. M. (2011). Theoretical articulation on immigration and crime. *Homicide Studies*, 15(4), 382-403. DOI: 10.1177/1088767911424539.
- Tonry, M. H. (1997). *Ethnicity, crime, and immigration: Comparative and cross-national perspectives*. Chicago University Press.
- Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (2023). *İstatistikler*. <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler> adresinden alındı
- Türk Dil Kurumu (TDK), (2023). *Türk Dil Kurumu sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Vasiljevic, Z., Svensson, R. ve Shannon, D. (2019). Immigration and crime: A time-trend analysis of self-reported crime in Sweden (1999-2017). *Nordic Journal of Criminology*, 21(1), 1-10. DOI: 10.1080/2578983X.2019.1688955
- Vito, G. F., Walsh, W. F. ve Kunselman, J. (2005). Compstat: The manager's perspective. *International Journal of Police Science and Management*, 7(3), 187-196. DOI: 10.1350/ijps.2005.7.3.187
- Walsh, W. F. (2001). Compstat: An analysis of an emerging police managerial paradigm. *An International Journal of Police Strategies & Management*, 24(3), 347-362. DOI: 10.1108/13639510110401717
- Zeki, Y. (2006). *Toplum destekli polislikte yurttaş odaklı yönetim anlayışı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Extended Abstract

Purpose

In recent years, migration movements have increased compared to the past in line with the important political, economic and security developments in the Middle East, Southeast Asia and Africa, as well as the chaos and turmoil movements experienced. Türkiye, due to its geographical location, has experienced significant social and security problems and changes caused by migrants from the Middle East, Southeast Asia and Africa more effectively than other countries in the region. For this reason, the existence of a relationship between migration movements and criminal behavior is constantly discussed. Based on this basic approach, the aim of the research is to examine the reasons for committing crimes by irregular migrants living in the area of responsibility and duty of the Gendarmerie General Command between 2012-2021 and to analyze the public order crimes they committed intensively.

Methodology

In line with the main objective of the research, data on public order crime rates and migration movements were needed. In order to obtain the data needed in this context, after obtaining the necessary permissions from the Gendarmerie General Command and the Directorate of Migration Management; public order crime data of 316,613 (excel) pages and data on irregular migrants of 400 (excel) pages were obtained in raw form. Quantitative research methodologies were employed in this study to assess the crime propensity of irregular migrants residing within the gendarmerie duty zone between 2012 and 2021. In line with the purpose and timeframe of the research, the distribution of crimes committed by foreign national suspects living in the duty area of the Gendarmerie General Command was revealed. In addition to the crimes committed by the suspects within the scope of crimes against persons, property, society, the nation, and the state, the crimes committed by the suspects were examined in detail. Furthermore, the distinctions and reasons behind certain types of crimes that stand out or draw attention in the crime classifications of the suspects, based on their nationalities, were also revealed. In the formation of the research population and the selection of the sample group, the number of public order crime rates and migration data were taken into consideration. The research population comprises public order rates and irregular migration incidents that occur in (81) Provincial Gendarmerie Commands, which cover 93% of Türkiye's surface area. Within the context of the research problem, public order crime rates and irregular migration incidents in the provinces of Antalya, Aydın, Çanakkale, Edirne, Hakkari, Hatay, Mersin, Istanbul, Izmir, Kırklareli, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Van, and Şırnak, which are regarded as representative of the broader population and where the majority of irregular migration incidents transpire, were selected as the sample group. While determining these provinces, the establishment of the Gendarmerie Anti-Migrant Smuggling and Human Trafficking Branch Directorate, the high economic volume of the provinces and the number of irregular migrants were taken into consideration.

Findings

In this study, the crime trends and reasons of irregular migrants migrating from countries in the Middle East, Southeast Asia and Africa in the scope of public order crimes committed by irregular migrants in the Gendarmerie General Command's responsibility area between 2012-2021 were revealed. As a result of the research, it has been observed that the reflection of the number of crimes committed by irregular migrants in public order crime data is not as high as it is discussed in social media and society in general. It was determined that the reflection of the crime data between 2012-2017 was limited, but its effect started to increase as of 2018. It was determined that the number of crimes committed in 2018-2021 contributed positively to the public order crime data. In the analysis of the nationalities defined within the scope of irregular migrants; Afghan, Iranian, Iraqi and Pakistani nationals came to the fore. It was determined that the identified suspects committed various crimes within the scope of crime classifications. However, it was determined that Afghan migrants were more frequently associated with crimes against the legal personality of society, predominantly sexual crimes. This is based on the existence of male-dominated traditions in their home countries and their understanding that ignores women. In other words, it has

been determined that the insistence on the existence and survival of cultural norms is effective in the motivation of irregular migrants to commit crimes. Finally, since the results of the research are limited to the gendarmerie region only, it should be taken into consideration that the results obtained express the situation in certain regions of Türkiye. It is thought that the distribution and tendencies of irregular migrants to commit crimes can be fully determined in the event that research involving public order crime rates occurring in the areas of responsibility of another law enforcement agencies (Police, Coast Guard) is conducted. It is considered that the results to be obtained in the studies to be conducted within this framework will make valuable contributions to the literature on migration and crime sociology.

Limitations

The scope of the research was limited to the area of responsibility of the Gendarmerie General Command and the period between 2012-2021. Within the scope of the data obtained from the Gendarmerie General Command; it is considered as a limitation that the exact amount of the foreign national population living in the gendarmerie region cannot be determined due to the reasons that the foreign national population living or living in the responsibility area is constantly changing, the areas of responsibility of the law enforcement forces show a dynamic feature, the areas of responsibility of the law enforcement forces are insignificant in the context of suspects committing crimes and the amount of irregular migrants is constantly changing.

Implication

In line with the results obtained, law enforcement-based recommendations have been made. In particular, crime prevention strategies for solving the security problems caused by irregular migration and mass movements were examined. In this context, preventive law enforcement measures based on social crime prevention, broken windows and CompStat approaches were proposed. It is essential to determine crime prevention strategies by taking into account the close and significant relationship between irregular migration and crime phenomena. Considering the results identified in the research, law enforcement agencies should establish and structure a preventive law enforcement philosophy consisting of community-oriented and broken windows law enforcement approach and CompStat strategy. If the crime prevention strategy, which comprises three fundamental components, is effectively implemented and disseminated, it is reasonable to anticipate a potential reduction in the number of crimes committed by irregular migrants.

Originality and value

When analyzed from various dimensions, it is obvious that irregular migration movements constitute a global problem area. Considering that 93% of Türkiye's surface area is within the gendarmerie's area of responsibility and the risks and threats that irregular migration poses to public security, the critical value and necessity of the study from the perspective of law enforcement units is better understood. The results obtained from the research will be helpful in the strategies to be followed by the Directorate of Migration Management. In addition, the research findings are expected to be pivotal in determining the measures to be implemented by border service units. Beyond law enforcement and public institutions, it is anticipated that the research will contribute to the studies conducted by non-governmental organizations involved in irregular migration events and their repercussions.